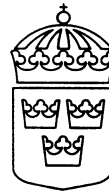

Regeringens proposition

2007/08:56

Multilateralt samarbete om strategiska flygtransporter Prop.
2007/08:56

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 13 mars 2008

Fredrik Reinfeldt

Sten Tolgfors
(Försvarsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner Sveriges anslutning till det multilaterala samarbetet om strategiska flygtransporter (SAC). Syftet med en svensk anslutning är att säkerställa det långsiktiga behovet av en strategisk flygtransportförmåga. I propositionen redogör regeringen närmare för samarbetets innehåll och de ekonomiska förpliktelser som detta medför.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning.....	4
3	Strategisk flygtransportförmåga för internationella insatser.....	4
3.1	Bakgrund.....	4
3.2	Försvarmaktens behov av strategiska flygtransporter.....	5
3.3	SAC-initiativet	6
3.4	Samarbetets utformning	7
3.4.1	Struktur.....	7
3.4.2	Anskaffning och förvaltning	8
3.4.3	Flaggstat, registrering och luftvärdighetscertifiering.....	9
3.4.4	Nyttjande av flygtid.....	9
3.4.5	Operativ verksamhet	9
3.4.6	Bemanning	10
3.4.7	Ansvarsfrågor.....	11
3.4.8	Ekonomi	11
4	Avtalet om strategisk flygtransportförmåga	11
5	Regeringens överväganden	14
6	Ordlista	16
	Bilaga.....	17
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 2008.....	78

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2007/08:56

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner Sveriges anslutning till det multilaterala samarbetet om strategiska flygtransporter, SAC (avsnitt 5).

Nato presenterade under sensvåren 2006 ett initiativ om en multinationell strategisk flygtransportförmåga (Strategic Airlift Capability – SAC).

Sverige anmälde den 19 oktober 2006, genom en särskild avsiktsförklaring ställd till Nato, intresse av att delta i förhandlingar om en strategisk flygtransportresurs. Regeringen bemyndigade samma dag Försvarsmakten att förhandla avtal (Fö2006/2436/MIL). Nato bekräftade den svenska intresseanmälan den 20 oktober 2006 (Fö2006/2465/MIL).

Natorådet godkände den 20 juni 2007 stadgar för Natos organisation för strategiska flygtransporter. Samarbetet och den nybildade organisationen blev därmed öppet för Natos medlemsländer samt medlemmar av samarbetet Partnerskap för fred (PFF). Följande Nato-länder har anmält intresse för deltagande i samarbetet: Bulgarien, Estland, Italien, Lettland, Litauen, Nederländerna, Norge, Polen, Rumänien, Slovenien, Tjeckien, Ungern och USA. Utöver dessa länder har Finland och Sverige anmält intresse av att delta i samarbetet. Samarbetet grundas på ett samförståndsavtal om strategisk flygtransportförmåga (SAC-avtalet) som undertecknades av Sverige den 11 mars 2008 (Fö2006/2465/MIL). Sverige har undertecknat avtalet med förbehåll för riksdagens godkännande. Avtalet redovisas i *bilagan*.

3 Strategisk flygtransportförmåga för internationella insatser

3.1 Bakgrund

Med strategiska transporter avses flyg-, sjö- och landtransporter för att flytta personal och materiel till ett insatsområde långt utanför det egna landets gränser. En strategisk transport kännetecknas av långa transportavstånd, stor lastvolym och tung materiel.

Europeiska unionen (EU) beslutade i juni 2004 att låta två stridsgrupper stå i beredskap varje halvår för att kunna skickas ut till oroshärdar efter enhälligt beslut av medlemsländerna. EU nådde full förmåga med två stridsgrupper i beredskap från och med den 1 januari 2007. En stridsgrupp ska kunna delta i EU:s krishanteringsoperationer. De insatsstyrkor som står i beredskap ska kunna börja lösa sina uppgifter i konfliktområdet inom tio dagar efter det att beslut om insats fattats. Planerad insatsradie är inledningsvis 600 mil från Bryssel.

Det som skiljer denna typ av internationell insats från de insatser Sverige tidigare deltagit i är bland annat att möjlig insatsradie har ökat samt att insatt enhet ska ha en operativ förmåga i konfliktområdet inom 10 dagar, vilket skapar ett behov av en snabb kapacitetsuppbyggnad. Dessa faktorer ställer tillsammans mycket höga krav på den strategiska flygtransportkapaciteten.

Utöver deltagandet i EU:s stridsgruppskoncept finns ett generell behov av strategisk flygtransport vid internationella insatser. Av budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 6 avsnitt 3.7) framgår bland annat att Sverige ska ha kapacitet att genomföra insatser med relativt kort förvarning, med kort förvarning kunna förstärka pågående insatser samt att kunna evakuera egen personal. Eventuell avsaknad av storflygplatser i insatsområdet eller en förhöjd hotbild för flygverksamhet förstärker behovet av strategisk flygtransport ytterligare.

3.2 Försvarsmaktens behov av strategiska flygtransporter

Försvarsmakten behöver ha tillgång till strategisk flygtransportkapacitet, som snabbt kan transportera skrymmande och tung utrustning över stora avstånd till platser som saknar storflygplatser med terminalkapacitet och där det råder en förhöjd hotbild för flygverksamhet. Sverige deltar visserligen i ett civilt europeiskt flygtransportsamarbete (Strategic Airlift Interim Solution – SALIS). De nyttjade flygplanen (AN-124) saknar emellertid motmedel och kräver långa landningsbanor av god kvalitet. Det betyder att flygplanen inte kan användas vid en förhöjd hotbild eller till operationsområden med bristande infrastruktur. Försvarsmaktens egen resurs i form av transportflygplanet C-130 (Hercules) saknar efterfrågad kapacitet i form av räckvidd och lastförmåga. C-17 är idag den enda flygplanstypen i operativ drift som har den kapacitet som behövs. Ett flygplan av typen C-17 kan lasta ca 70 ton. Flygplanet har stor räckvidd och kan lufttankas.

Att beräkna och bedöma ett långsiktigt behov av flygtid är förenat med många osäkra faktorer. Exempel på sådana faktorer är vilka förband som kommer att sättas in var och när, och vilken infrastruktur och hotbild som finns i området där förbandet i fråga sätts in. Behovet av flygtid kommer vidare inte vara jämnt fördelat över ett kalenderår.

Försvarsmakten genomförde i slutet av oktober 2006 en analys av vilket långsiktigt behov av flygtid för strategiska flygtransporter Sverige har, baserat på transportkapacitet hos ett flygplan av typen C-17. Försvarsmakten angav ett grundbehov om ca 400 flygtimmar per år för stöd till större insatser som till exempel i Afghanistan (ISAF) eller i Liberia 2004 till 2006 (UNMIL). Utöver detta angavs ett behov om ca 150 flygtimmar per år för att stödja genomförandet av en mindre insats, exempelvis att etablera en flygplatsenhet, vilket gjordes i Demokratiska republiken Kongo 2003 till 2004 (MONUC). Det totala årliga behovet av flygtid med flygplan av typen C-17 bedöms sammantaget till 550 timmar. Om en maximal insats ska genomföras med den nordiska stridsgruppen (NBG) är det enskilda behovet av flygtid betydligt större. Dimensioneringen av transportkapaciteten kan dock av kostnadsskäl inte utgå från detta specialfall. I behovsberäkningarna förutsätts också att enbart skrymmande och tidskritisk last transporteras från Sverige till operationsområdet med C-17.

Under våren 2006 fördes en dialog om hur behovet av strategiska flygtransporter ska lösas. I samband med detta analyserades möjligheten att anskaffa egna flygplan. Detta alternativ förkastades dock av kostnadsskäl. Det höga närtida kostnadsutfall som blir följderna av en anskaffning går inte att hantera i nuvarande försvarsmaterielplanering. Därför välkomnades det initiativ som Nato presenterade sent våren 2006 om en multinationell lösning för att förbättra tillgången på strategisk flygtransportkapacitet i Europa (SAC-samarbetet). Lösningen baseras på flygplanstypen C-17. Samarbetet står öppet för de stater som är medlemmar i Nato samt de stater som deltar i PFF-samarbetet.

De länder som har anmält intresse av att delta i SAC-samarbetet är Bulgarien, Estland, Finland, Italien, Lettland, Litauen, Nederländerna, Norge, Polen, Rumänien, Slovenien, Sverige, Tjeckien, Ungern och USA. Respektive land har anmält ett flygtidsbehov enligt följande.

USA	1 000 flygtimmar per år
Sverige	550 flygtimmar per år
Nederländerna	500 flygtimmar per år
Norge	400 flygtimmar per år
Italien	300 flygtimmar per år
Rumänien	200 flygtimmar per år
Polen	150 flygtimmar per år
Finland	100 flygtimmar per år
Bulgarien	65 flygtimmar per år
Slovenien	60 flygtimmar per år
Ungern	50 flygtimmar per år
Estland	45 flygtimmar per år
Lettland	45 flygtimmar per år
Litauen	45 flygtimmar per år
Tjeckien	40 flygtimmar per år

Totalt har de deltagande staterna anmält ett samlat behov om 3 550 flygtimmar per år. Planeringsmässigt antas att ett flygplan av typen C-17 kan flyga 1 500 flygtimmar på ett år. Detta flygtidsuttag ger dock begränsad flexibilitet och skulle vara svårt att nå i det planerade samarbetet. Den nedre gränsen som är ekonomiskt försvarbar med tre flygplan är 3 000 timmar. Med tre flygplan, som är inriktningen i samarbetet, finns det därför ett spelrum mellan 3 000 och 4 000 flygtimmar som är lämpligt att hålla sig inom. Enligt det framförhandlade avtalet (se vidare avsnitt 4) utgör ett sammantaget ekonomiskt åtagande som motsvarar 3 500 flygtimmar en förutsättning för att samarbetet ska kunna inledas.

3.4.1 Struktur

Genom det planerade SAC-samarbetet skapar de deltagande staterna ett system för anskaffning, förvaltning och operativ drift av flygplanen. Samarbetet regleras i SAC-avtalet.

Samarbetet inom SAC är strukturerat enligt figur 1. Inom ramen för SAC-samarbetet är de deltagande länderna överens om att

- inrätta en styrelse , SAC Steering Board (SAC SB),
- inrätta en multinationell militär enhet, benämnd Heavy Airlift Wing (HAW), för att genomföra flygtransportverksamheten,
- utnyttja anläggning och fasta tillgångar på den militära flygbasen i Papa, Ungern, som stöd för transportflygverksamheten, samt
- utnyttja Natos organisationsenhet Nato Airlift Management Organisation och Nato Airlift Management Agency (NAMO/NAMA), för anskaffning och förvaltning av flygplan och andra tillgångar som behövs för SAC-samarbetet.

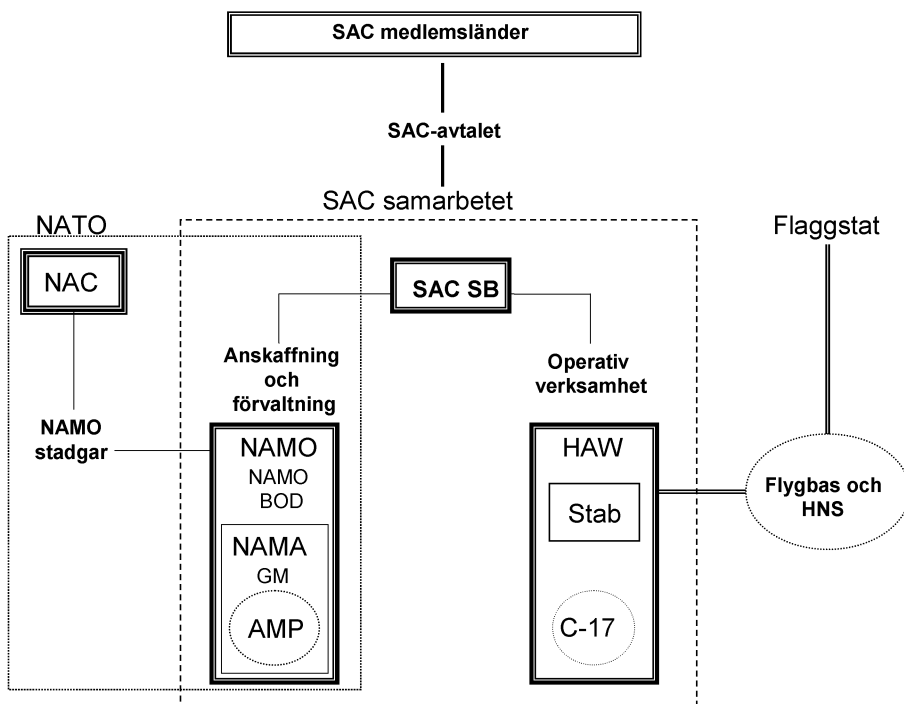

fig. 1

SAC:s styrelse (SAC SB) är det verkställande organet inom SAC-samarbetet. I styrelsen har varje deltagande stat en representant och en röst. Samtliga beslut fattas med enhällighet. Styrelsen ska svara för vägledning och uppföljning. NAMO är en organisationsenhet inom Nato, skapad för att stödja SAC-samarbetet. Inom NAMO finns en enhet benämnd NAMA. NAMO/NAMA används för anskaffning, förvaltning och ägande av flygplanen samt andra tillgångar som anskaffas för SAC-samarbetet. NAMO leds av en styrelse som ska rådgöra med SAC SB vad avser anskaffning och förvaltning av flygplan och tillgångar. Genom att samtliga deltagande nationer i SAC finns representerade i NAMO:s styrelse, säkerställs att NAMO:s verksamhet fullt ut stödjer SAC-samarbetet.

HAW är en multinationell militär enhet som består av flygplan av typen C-17, personal, utrustning och anläggningar lokaliserade på den militära flygplatsen i Papa, Ungern. Enhetens uppgift är att genomföra strategiska transportflyginsatser enligt de riktlinjer och procedurer som fastställts inom SAC-samarbetet.

3.4.2 Anskaffning och förvaltning

Anskaffningen och förvaltningen av flygplan och kringutrustning ska ske med stöd av Nato genom NAMO/NAMA. Denna lösning har valts av både praktiska och ekonomiska skäl. Att skapa ett fristående multinationellt organ för förvaltning av verksamheten har bedömts bli alltför komplicerat och kostsamt. Även om NAMO i formell mening är ett Natoorgan är det endast de Natoländer som ingår i SAC-samarbetet som är medlemmar i NAMO. PFF-länder som ingår i SAC-samarbetet äger dock rätt att delta i NAMO på likvärdiga villkor. Genom SAC-avtalet tillförsäkras Finland och Sverige samma rättigheter och skyldigheter som Nato-medlemmar beträffande deltagandet i NAMO. Relationen mellan SAC-samarbetet och NAMO regleras av SAC-avtalet.

NAMO står som formell ägare av de tillgångar som anskaffas, men äger inte rätten till nyttjande. Ingen operativ verksamhet får bedrivas inom ramen för NAMO. I stället kommer de länder som deltar i SAC-samarbetet att inneha och utöva samtliga rättigheter, inklusive ägande- och nyttjanderätt, avseende flygplanen och de tillgångar som i övrigt anskaffas för SAC-samarbetet. SAC-länderna ikläder sig också det ekonomiska ansvaret för all verksamhet i NAMO.

Flygplanen tillverkas av Boeing i USA. Två flygplan kommer, i enlighet med amerikansk exportlagstiftning, att upphandlas genom amerikanska myndigheter. Ett flygplan levereras från det amerikanska flygvapnet såsom en del av USA:s bidrag till samarbetet. Flygplanen ska vara nya och likvärdiga vad avser utrustning och kapacitet. Det först levererade flygplanet bedöms kunna vara i drift sex månader efter SAC-avtalets ikraftträdande. De andra två flygplanen bedöms vara klara för leverans inom tolv månader efter det att avtalet trätt i kraft.

Ungern har i SAC-avtalet åtagit sig att vara flaggstat för flygplanen och att fungera som operatörsnation. Detta innebär bl.a. att flygplanen kommer att utgöra ungerska militära statsluftfartyg och att flygplanen kommer att registreras och certifieras i enlighet med ungersk lagstiftning. Vidare innebär detta att flygplanen lyder under ungersk luftfartslag och ska luftvärdighetscertifieras av luftfartsmyndigheten i Ungern. Flygplanen kommer att märkas med ungerska nationalitetsbeteckningar.

Flaggstaten ikläder sig de skyldigheter som gäller för landets statsluftfartyg i internationellt luftrum samt inom andra länders territorier. Det folkrättsliga ansvaret för flygplanen och den flygoperativa verksamheten åvilar därför primärt flaggstaten. Ansvarsfördelningen mellan flaggstaten och SAC-länderna regleras närmare i SAC-avtalet. Flaggstaten ansvarar även för att nödvändiga diplomatiska tillstånd erhålls.

Den flygoperativa verksamheten bedrivs dock av chefen för HAW efter bemyndigande av flaggstaten. Flygplanen kommer att vara baserade på flygplatsen Papa i Ungern.

3.4.4 Nyttjande av flygtid

Flygplanen får användas för att möta nationella behov av strategiska flygtransporter. En begäran om nyttjande ska dock grundas på ett genuint behov av att få tillgång till C-17-förmåga. Varje deltagande stat ska ha rätt att använda planen för eget behov men också till stöd för bland annat andra stater, organisationer och enskilda individer, inklusive stöd till Nato och multinationella åtaganden. Flygplanen får dock inte användas för kommersiella ändamål, och en nation får inte använda mer flygtid än vad den anmält som årsbehov. Det är emellertid möjligt att genom överenskommelser med andra deltagande stater få nyttja tid som dessa länder inte behöver, liksom för Sverige att erbjuda andra deltagande stater att nyttja oanvänd svensk flygtid. I undantagsfall kan SAC-styrelsen medge att ett land får nyttja mer flygtid än dess anmälda behov. Denna möjlighet till extra tilldelning av flygtid är begränsad.

En bärande princip i samarbetet är att varje stats användning av resursen är denna stats egna angelägenhet, och att andra länder i grunden inte ska kunna påverka, och heller inte tvingas ta ställning till, en viss stats nyttjande.

En grundregel är också att statusen för de SAC-länder som inte är medlemmar av Nato ska bestå om flygplanen används till stöd för uppgifter som är knutna till artikel V i Washingtonavtalet.

3.4.5 Operativ verksamhet

Den operativa verksamheten bedrivs inom ramen för SAC-avtalet och i enlighet med SAC:s operativa koncept (CONOPS). Vidare är en grundförutsättning för nyttjande av flygplanen att det sker i överensstämmelse med folkrättens regler. För den flygoperativa verksamheten etableras en multinationell militär enhet benämnd Heavy Airlift Wing

(HAW). HAW ska bestå av flygplan, personal samt erforderlig utrustning. HAW ska vara lokaliserad i Papa, Ungern.

SAC:s styrelse utövar tillsyn över den operativa verksamheten och HAW-aktiviteter. SAC:s styrelse får dock inte utöva den direkta ledningen av den operativa verksamheten eller de uppgifter chefen för HAW har att lösa. Styrelsen får heller inte ingripa eller påverka befälskedjan inom HAW.

Chefen för HAW utövar den operativa kontrollen över flygverksamheten, samt personal och tillgångar baserade på flygbasen. Chefen för HAW är ansvarig inför SAC-styrelsen för att verksamheten bedrivs i enlighet med folkrätten, SAC-avtalet och CONOPS.

Chefen för HAW har rätt att vägra en begäran om flygning på grund av operativa hänsyn. Den stat, vars begäran vägrats, ska då omedelbart informeras om skälen för detta. En begäran kan också vägras av flaggstaten (Ungern) om begäran skulle medföra att flaggstatens internationella åtaganden åsidosätts.

I det fall prioritering i nyttjandet av flygplanen måste ske, ska akuta transporter för att rädda deltagande länders invånare ha förtur. Därnäst görs prioritering utifrån den volym flygtid som staten betalar för.

3.4.6 Bemanning

SAC-samarbetets konstruktion innebär att varje deltagande stat är skyldig att bidra med personal. Bemanningsstöd ska ges till SAC:s löpande arbete och då framför allt till HAW:s stab och till flygtransporterna. Varje nation ska bidra med en personalvolym som korresponderar mot anmäld flygtid.

Detta bedöms innebära svensk bemanning med omkring tjugofem personer per år, fördelade på olika befattningar inom HAW och på besättningsmedlemmar för C-17. Inskolning och träning av personal i specialistbefattningar omfattas av avtalet. Försvarsmakten har angivit att myndigheten har förutsättningar att klara detta åtagande.

De folkrättsliga ramarna för användningen av flygplanen och dess personal regleras i SAC-avtalet. Ytterligare bestämmelser om nationell personals deltagande kommer att framgå av Concept of Operations (CONOPS). Det är framför allt den flygande personalen (besättningen) som är av intresse, då det är den som kan komma att agera i insatser utomlands. Vid deltagande i en fredsfrämjande insats kommer den rättsliga statusen för personalen att fastställas i för insatsen tillämpliga statusavtal. Statusavtal, som träffas mellan insatsansvarig organisation eller stat och värdnation, ska omfatta all i insatsen ingående personal, med undantag för personal som är hemmahörande i värdnationen.

Varje stat har rätt att dra in sin personal vid viss användning av flygplanen. Sverige kan besluta att svensk personal inte får användas i en flygning som Sverige av utrikes- eller säkerhetspolitiska skäl inte kan eller vill understödja med personal.

Ansvar för NAMO:s verksamhet avseende anskaffning och förvaltning av flygplan och kringutrustning bärs enligt NAMO:s stadgar och SAC-avtalet av SAC-länderna. Medlemsländerna i SAC-samarbetet ansvarar även gemensamt för den operativa verksamheten som bedrivs av HAW, inklusive de folkrättsliga aspekter som faller på flaggstaten.

Undantag finns till det ovanstående då flygplanet nyttjas av medlemmar av Nato i operationer knutna till artikel V enligt Washingtonavtalet eller då en medlemsstat utnyttjar rätten att dra tillbaka personal i samband med ett flyguppdrag. Status för de SAC-länder som inte är medlemmar av Nato ska bestå om flygplanen används till stöd för uppgifter som är knutna till artikel V i Washingtonavtalet. Varje sådan användning ska ske så att de stater som inte är medlemmar av Nato inte bär något politiskt, juridiskt eller ekonomiskt ansvar för användningen. Något ekonomiskt ansvar bärs ej heller av en stat som utnyttjat möjligheten att dra tillbaka sin personal för flygning som det av utrikes- eller säkerhetspolitiska skäl inte kan eller vill understödja med personal.

3.4.8 Ekonomi

NAMO kommer att till deltagarländerna i SAC fakturera investeringskostnaderna för de flygplan och den utrustning som anskaffas av NAMO. Deltagarländerna ska även betala de fasta och rörliga kostnaderna som uppstår genom drift och underhåll av flygplanen.

I händelse av att en stat begär utträde ur SAC-samarbetet ska denna betala alla direkta kostnader som uppstår i samband med utträdet, t.ex. avslut eller omförhandling av leverantörskontrakt. En utträdande nation ska också stå för sin andel av kostnaderna fram till datum för utträdet. Staten kommer dock aldrig att behöva betala mer än dess totala ekonomiska åtagande enligt SAC-avtalet.

4 Avtalet om strategisk flygtransportförmåga

Avtalet reglerar samarbetet inom SAC och är uppdelat i förord och fyra delar. I avtalet behandlas dess syfte och omfattning, verksamheten vid NAMO och NAMA, den operativa verksamheten samt allmänna frågor. Till avtalet finns även bilagor med översiktsplan, ekonomiska frågor samt kostnadsfördelningsnycklar. Nedan redogörs för avtalsinnehållet. Avtalet i sin helhet återfinns i *bilagan*.

Förord

I förordet beskrivs avtalets struktur och syfte.

Här anges partsställningen och för samarbetet grundläggande dokument. Vidare anges förkortningar och definieras vissa begrepp som används i avtalstexten. Samarbetets syfte och omfattning presenteras liksom dess organisation och förvaltning.

Avsnitt 3.5 behandlar frågan om flygplanen skulle komma att användas i en artikel V-operation enligt Washingtonavtalet och understryker icke-Natomedlemmars ställning och ansvarsfrihet i sådana fall.

I avsnitt 4 fastställs SAC-styrelsens förhållande till NAMO-styrelsen, att varje medlem i SAC-styrelsen ska ha en röst och att alla beslut ska fattas genom enhällighet.

DEL II – Verksamheten vid NAMO och NAMA (avsnitt 5–12)

Finlands och Sveriges status i förhållande till NAMO tydliggörs i avsnitt 5. Länderna ges motsvarande rättigheter och skyldigheter som de Nato-länder som ingår i samarbetet, utan att vara medlemmar. Båda länderna ges även rösträtt i NAMO:s styrelse. I avsnittet framhålls att Finlands och Sveriges ställning såsom icke Natomedlemmar inte påverkas av samarbetet.

Avsnitt 6 behandlar sammansättningen av NAMO och dess styrelse respektive NAMA.

Flygplanen ska ägas av NAMO, men det är NAMO:s medlemsstater samt Finland och Sverige som utövar alla rättigheter och skyldigheter i enlighet med NAMO:s stadgar. Den operativa kontrollen över flygplanen sker i enlighet med närmare bestämmelser i avsnitt III och för samarbetet framtaget operationskoncept (CONOPS) (avsnitt 7).

I avsnitt 8 anges de finansiella principer och procedurer som gäller för samarbetet, bl.a. anges det belopp som utgör kostnadstak och principerna beträffande deltagarnas betalningsansvar.

NAMA:s ansvar och förutsättningarna för avtal med berörda leverantörer behandlas i avsnitt 9.

I avsnitt 10 finns bestämmelser om försäljning och annan överlåtelse av egendom till tredje part.

I avsnitt 11 behandlas överlåtelse mellan deltagarna och NAMO av sådan utrustning och materiel som kan vara nödvändig för samarbetet.

Frågor om skadeståndsansvar som är relaterade till NAMO:s verksamhet behandlas i avsnitt 12. Av avsnittet framgår att det är deltagarna som är ansvariga för att eventuella sådana krav framställs och inte NAMO. I avsnittet anges att en särskild skadeståndskommitté ska sättas upp under NAMO:s styrelse. Formerna för kommittén ska närmare regleras i ett särskilt dokument.

DEL III – Insatser (avsnitt 13–22)

Det är SAC:s styrelse (SAC SB) som har det övergripande ansvaret för det operativa nyttjandet av flygplanen och HAW:s verksamhet. Deltagarna ska komma överens om CONOPS och principen för stöd (CONSUP, Concept of Support). NAMO:s medlemmar samt Finland och

Sverige delegerar det operativa ansvaret för flygplanen i enlighet med vad som framgår i avsnitt III (avsnitt 13). Prop. 2007/08:56

I avsnitt 14 anges att flaggstaten (Ungern) ansvarar för registrering, certifiering och märkning av flygplanen. Flygplanen utgör ungerska statsluftfartyg i enlighet med internationell och ungersk rätt. Det är vidare Ungerns ansvar att hos berörda stater utverka diplomatiska tillstånd för flygplanen. Övriga deltagare i SAC ska stödja Ungern i detta arbete.

HAW:s struktur och ledning presenteras i avsnitt 15 och i avsnitt 16.

Förutsättningarna för den operativa verksamheten anges i avsnitt 17. Operationerna ska genomföras med beaktande av SAC-avtalet, CONOPS och folkrätten. Förfarandet vid användning av flygplanen preciseras närmare i CONOPS. En deltagare får stödja tredje part genom att utnyttja sina flygtimmar. Vid användningen av flygplanen ska det omedelbara räddandet av liv utgöra första prioritet. Därefter gäller att den deltagare som har högst antal timmar anmälda ska ha förtur.

Olyckor och incidenter med flygplanen ska undersökas i enlighet med etablerade Natoförfaranden och internationella regelverk.

Det finns en möjlighet för en deltagare att utifrån utrikes- eller säkerhetspolitiska skäl dra in personal från en viss insats. Chefen för HAW ska då underrättas och deltagarna ska informeras genom SAC SB, före den ifrågavarande insatsen. Den stat som har ställt sig utanför en viss insats bär då heller inget ansvar för eventuell skada som följer av sådan insats (avsnitt 17).

Chefen för HAW har det primära ansvaret för det logistiska stöd som behövs vid deltagandet med flygplanen i en operation (avsnitt 18).

HAW är en multilateral militär enhet som består av NAMO-ägda och ungersk-flaggade flygplan, NAMO-ägd utrustning och av deltagarna utsedd personal. HAW är ingen juridisk person (avsnitt 19).

Av avsnitt 20 följer att deltagarna ansvarar för sådana skadeståndsanspråk som uppkommer i samband med att flygplanen används operativt. En särskild kommitté med ansvar för denna typ av frågor kommer att upprättas under SAC-styrelsen. Skadeståndsanspråken ska prövas i enlighet med bestämmelserna i avtalet och bestämmelser i statusavtalet för Nato (Nato SOFA) och för Partnerskap för fred av den 19 juni 1995 (PFF SOFA). Skadeståndsanspråk som rör en artikel V-operation enligt Washingtonavtalet omfattar inte en PFF-stat. Vidare ska en stat som har förklarat att den inte tillstyrker en användning av flygplanen i en väpnad konflikt inte omfattas vid en därtill knuten skadeståndsprövning.

De finansiella principerna och förfaringssättet för HAW:s verksamhet framgår av avsnitt 21.

Enligt avsnitt 22 har NAMA ansvar för konfigurationen av de NAMO-ägda flygsystemen

DEL IV – Allmänna frågor (avsnitt 23–34)

I avsnitt 23 behandlas hanteringen av information, inklusive sekretessbelagd sådan, och patentfrågor.

Besök i byggnader som tillhör en deltagares försvar sker i enlighet med den berörda statens säkerhetslagstiftning (avsnitt 24).

Vidare ska i samarbetet deltagande nationer utbyta sekretessbelagd information med varandra i enlighet med för dem gällande säkerhets-skyddslagstiftning (avsnitt 25).

Av avsnitt 26 framgår hur information, som har sekretessbelagts av andra skäl än säkerhets- och försvarsskäl, ska hanteras.

Nya deltagare i samarbetet kan antas genom ett enhälligt beslut av deltagarna i NAMO:s styrelse och SAC:s styrelse. Samarbetet är öppet för Natomedlemmar och stater som deltar i samarbetet Partnerskap för fred. Det minsta antal flygtimmar som en ny deltagare bör anmäla anges till 40 timmar. Vidare ska en nytillträdd deltagare stå för vissa av de investeringskostnader som de ursprungliga deltagarna fått svara för enligt då rådande kostnadsfördelningsnyckel. Det behov av flygtimmar som en deltagare anmält ändras genom samma förfarande (avsnitt 27).

I avsnitt 28 behandlas frågor om skatt, tull och liknande avgifter. Bland annat konstateras att NAMO/NAMA åtnjuter skatte- och tullmässiga privilegier visavi Natostaterna och att anskaffning av egendom kommer att ske via den organisationen och de staterna.

Avsnitt 29 behandlar frågor om tvistlösning och i avsnitt 30 finns bestämmelser om hur tillägg till avtalet kan göras och om uppsägning.

I de slutliga bestämmelserna i avsnitt 31 understryks att all verksamhet inom ramen för samarbetet ska ske i enlighet med de deltagande staternas lagstiftning och folkrättsliga åtaganden. Vidare konstateras att inget i avtalet ska uppfattas som att Finland eller Sverige kommer i åtnjutande av eller binds av statusavtalet för Nato, Ottawakonventionen den 20 september 1951. Avtalet innebär inte heller något bindande åtagande för en stat att delta i eller stödja en viss flygoperation.

Av avsnitt 32 framgår att frågor om industriellt deltagande i samarbetet åvilar varje enskild stat att hantera utanför avtalets ram.

Avtalet, som ska gälla i 30 år, träder i kraft när det från deltagarna finns ett bindande åtagande om 3 500 flygtimmar. Den deltagare som inte undertecknar avtalet inom tre månader från det att avtalet har trätt i kraft räknas som en ny deltagare i enlighet med de villkor som följer av avsnitt 27 (avsnitt 33).

Av avsnitt 34 följer att samarbetet ska ske på det engelska språket, att avtalet finns i ett original exemplar samt att USA ansvarar för förvaring av avtalet.

5 Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner Sveriges anslutning till det multilaterala samarbetet om strategiska flygtransporter (SAC).

Skälen för regeringens förslag: Sverige har ett långsiktigt behov av att säkerställa tillgång till strategisk flygtransportförmåga för nuvarande och framtida internationella insatser. Detta behov är särskilt påtagligt vid samarbetet inom EU:s stridsgruppskoncept. Som tidigare framgått (avsnitt 3.2) är C-17 idag den enda flygplanstypen i operativ drift som har den kapacitet som behövs. Ett flygplan av typen C-17 kan lasta cirka

70 ton, har stor räckvidd och kan lufttankas. Flygplanen kan användas vid en förhöjd hotbild och till operationsområden med bristande infrastruktur.

Att få tillgång till en sådan förmåga från en annat stat är inget realistiskt alternativ. Då resursen strategisk flygtransport är mycket begränsad internationellt, går det inte att erhålla tillräcklig strategisk flygtransportförmåga genom att erbjuda kostnadstäckning för transporter eller tillhandahålla andra förmågor eller verksamheter i utbyte.

En lösning skulle kunna vara, att Sverige på egen hand införskaffar flygplan av typen C-17. Detta bedömer regeringen emellertid vara alltför dyrt. Ett multilateralt samarbete där kapacitet och kostnad delas mellan samarbetsländerna utgör i dag därför den enda möjligheten för att göra denna typ av resurs tillgänglig för svenska behov. SAC-initiativet, vilket redogjorts för i det föregående, är ett sådant multilateralt samarbete.

Ett multilateralt samarbete innebär givetvis att man måste dela inflytandet över tillgångarna med andra stater, och att man inte själv har ett fullständigt inflytande över dessa. Ett sådant fullständigt inflytande har bara den, som på egen hand äger och disponerar över flygplanen. Som ovan konstaterats, skulle en sådan lösning vara alltför dyr för Sveriges del.

Kontrollen över SAC-samarbetet regleras av SAC-avtalet och utövas av de deltagande länderna genom deras representanter i SAC:s styrelse. Inom styrelsen ska varje stat ha en röst och samtliga beslut fattas i enhällighet. Avtalet är utformat på så sätt att det säkerställer inflytande i samarbetet och samtidigt bibehålls nationell handlingsfrihet. Varje land bestämmer självt hur det vill använda sina flygtimmar inom ramen för de bestämmelser som finns i avtalet. All användning ska ske i enlighet med det operativa konceptet (CONOPS) och vara i överensstämmelse med folkrätten. Skrivningar i avtalet säkerställer att de alliansfria deltagande länderna inte associeras med sådana operationer som skulle falla inom ramen för Natos självförsvar (artikel V i Washingtonavtalet). Det finns också en möjlighet att utnyttja rätten att inte använda svenska besättningsmedlemmar vid beslut om insatser som Sverige av folkrättsliga eller säkerhetspolitiska skäl inte kan stödja. Vid dessa situationer delar inte Sverige det ekonomiska ansvaret vid en eventuell skada som uppstår vid insatsen.

Driften av flygplanen inom SAC ska, enligt avtalet, skötas av en nybildad organisation som benämns HAW. Denna organisation bemannas av medlemsstaterna och placeras på flygbasen Papa i Ungern. Nato kommer via NAMO att äga och förvalta flygplanen. Länderna som deltar i SAC-samarbetet kommer emellertid att inneha och utöva samtliga rättigheter. De Nato-länder som ingår i SAC-samarbetet är medlemmar i NAMO. Sverige och Finland har samma insyn och inflytande i NAMO som de deltagande Nato-länderna. Sammantaget anser regeringen att Sverige, genom den konstruktion som nu redogjorts för, har tillförsäkrats ett tillräckligt inflytande över tillgångarna i SAC-samarbetet. Regeringen anser således att Sverige, för att säkerställa sin tillgång till strategisk flygtransportförmåga, ska ansluta sig till detta.

Kostnaden för den svenska andelen flygtid i ett 25 till 30-årigt perspektiv bedöms för närvarande uppgå till högst 200 miljoner kronor per år. De första fyra åren tillkommer dock kostnader för SAC:s

anskaffning av flygplanen och för infrastrukturen. För Sveriges del uppgår därför de totala kostnaderna till ca 1 450 miljoner kronor för de första fyra åren, 2008 till 2011. Regeringen beräknar utgiften för detta till 165 miljoner kronor 2008. Resterande belopp av de 1 450 miljoner kronorna fördelas på de tre återstående åren 2009, 2010 och 2011.

Sveriges tillgång till flygplanen möjliggörs genom den årliga betalningen. Huvuddelen av beloppen ska betalas oavsett om någon flygtid nyttjas eller ej. Den mindre delen utgörs av rörliga kostnader (främst bränsle) samt kostnader för svensk personal som planeras att tjänstgöra vid HAW. Det årliga beloppet är en gemensam finansiering av planens anskaffande, drift och underhåll. Avtalet innebär således att Försvarsmakten förvaltar en tillgång för statens räkning. Beloppet som ska betalas för att täcka de fasta kostnaderna, bör därför belasta anslaget 6:2 *Materiel och anläggningar*. Rörliga kostnader och kostnader för personal som ska tjänstgöra vid HAW och NAMO, bör belasta anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.*

Regeringen har i budgetpropositionen för 2008 beräknat medel under de båda nämnda anslagen för SAC och riksdagen har beslutat att anslagen får användas för detta ändamål fr.o.m. 2008 (prop. 2007/08:1, utg. omr. 6, bet. 2007/08:FöU1, rskr. 2007/08:47). De ovannämnda ekonomiska förpliktelserna beräknas vidare rymmas inom den ram för ekonomiska åtaganden (beställningsbemyndiganderam) riksdagen beslutat för anslaget 6:2 *Materiel och anläggningar* för 2008 (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:FöU1, rskr. 2007/08:47).

6 Ordlista

AMP	Airlift Management Program
CONOPS	Concept of Operations
HAW	Heavy Airlift Wing
MoU	Memorandum of Understanding
NAMA	NATO Airlift Management Agency
NAMO	NATO Airlift Management Organisation
NAMO BoD	NAMO Board of Directors
Nato	North Atlantic Treaty Organisation
SAC	Strategic Airlift Capability
SAC MoU	SAC Memorandum of Understanding
SAC SB	SAC Steering Board

Avtalet om strategisk flygtransportförmåga (SAC MOU)

**SAMFÖRSTÅNDSAVTAL (MOU)
MELLAN
REPUBLIKEN BULGARIENS FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
REPUBLIKEN TJECKIENS FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
REPUBLIKEN ESTLANDS FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
REPUBLIKEN FINLANDS FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
REPUBLIKEN UNGERNS FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
REPUBLIKEN ITALIENS FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
REPUBLIKEN LETTLANDS FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
REPUBLIKEN LITAUENS FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNAS FÖRSVARSMINISTER
OCH
KONUNGARIKET NORGES FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
REPUBLIKEN POLENS FÖRSVARSMINISTER
OCH
RUMÄNIENS REGERING
OCH
REPUBLIKEN SLOVENIENS FÖRSVARSMINISTERIUM
OCH
KONUNGARIKET SVERIGES REGERING
OCH
AMERIKAS FÖRENTA STATERS FÖRSVARSDPARTEMENT
OM
STRATEGIC AIRLIFT CAPABILITY (SAC)**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD

DEL I INLEDANDE FRÅGOR

Avsnitt 1 Inledning

Avsnitt 2 Akronymmer and definitioner

Avsnitt 3 Syfte och tillämpningsområde

Avsnitt 4 Organisation och förvaltning av SAC-programmet

DEL II: VERKSAMHETEN VID NAMO OCH NAMA

Avsnitt 5 Sveriges och Finlands status i NAMO

Avsnitt 6 Organisation och förvaltning av AMP

Avsnitt 7 Förvärv och äganderätt

Avsnitt 8 Ekonomiska principer och rutiner

Avsnitt 9 Kontrakt

Avsnitt 10 Försäljning och överföring till tredje man

Avsnitt 11 Upplåtelse av utrustning och materiel

Avsnitt 12 Ansvarighet och fordringar avseende NAMO

DEL III: INSATSER

Avsnitt 13 Inledning

Avsnitt 14 Flaggstat för C-17-flygplanen

Avsnitt 15 Heavy Airlift Wings struktur

Avsnitt 16 Befäl och kontroll

Avsnitt 17 Insatser

Avsnitt 18 Logistikstöd

Avsnitt 19 Heavy Airlift Wings status

Avsnitt 20 Operativt ansvar och fordringar

Avsnitt 21 Ekonomiska principer och rutiner för Heavy Airlift Wing

Avsnitt 22 Configuration Management (CM)

DEL IV: ALLMÄNNA FRÅGOR

Avsnitt 23 Utlämning och nyttjande av information

Avsnitt 24 Besök på anläggningar

Avsnitt 25 Säkerhetsåtgärder

Avsnitt 26 Kontrollerad men ej sekretessbelagd information

Avsnitt 27 Anslutning av ytterligare parter och ändring av antalet redovisade flygtimmar

Avsnitt 28 Tullavgifter, skatter och liknande avgifter

Avsnitt 29 Tvistlösning

Avsnitt 30 Ändring, frånträde och uppsägning

Avsnitt 31 Slutbestämmelser

Avsnitt 32 Industriell medverkan

Avsnitt 33 Ikraftträdande och löptid

Avsnitt 34 Språk, avtalsexemplar och underskrift

BILAGA A ÖVERSIKTSPLAN

BILAGA B EKONOMISKA FRÅGOR

FÖRORD

Detta samförståndsavtal om Strategic Airlift Capability (SAC MOU) är indelat i fyra delar. I del I, "Inledande frågor", presenteras programmet, dess övergripande syfte och tillämpningsområde, dess organisations- och förvaltningsstruktur samt de akronymer och definitioner som gäller för hela detta SAC MOU. I del II, "Verksamheten vid NAMO och NAMA", anges de särskilda villkor och bestämmelser som gäller för nationernas deltagande i Nato Airlift Management Organization (NAMO), driften och förvaltningen av Nato Airlift Management Agency (NAMA) och förvärv av C-17-flygplan, utbildning, logistikstöd samt infrastruktur. Del II i detta SAC MOU har dessutom utformats och upprättats i syfte att uppfylla kraven i avsnitt XIV artikel 56 i NAMO-stadgan, vilket krävs för att stadgan ska träda i kraft. I del III, "Insatser", anges de särskilda villkor och bestämmelser som gäller för nationernas drift av de C-17-flygplan som förvärvats enligt del II, inbegripet de befogenheter som ska tilldelas SAC Steering Board (SB) och befälhavaren för nationernas operativa enhet, Heavy Airlift Wing (HAW). Parternas avsikt är att del III ska tolkas oberoende av NAMO-stadgan, i enlighet med den stadgan. I del IV, "Allmänna frågor", anges de allmänna villkor och bestämmelser som gäller för SAC-programmet.

Syftet med detta projekt, som beskrivs närmare i följande delar av detta SAC MOU, är att skapa ett effektivt Nato-organ med uppgift att upprätta och leda en effektiv och ändamålsenlig NAMO-ägd strategisk flygtransportkapacitet, i form av en multinationell militär enhet, för att på ett säkert och tillförlitligt sätt, och till en så låg kostnad som möjligt, tillgodose parternas behov.

DEL I INLEDANDE FRÅGOR

Avsnitt 1 Inledning

Republiken Bulgariens försvarsministerium, Republiken Tjeckiens försvarsministerium, Republiken Estlands försvarsministerium, Republiken Finlands försvarsministerium, Republiken Ungerns försvarsministerium, Republiken Italiens försvarsministerium, Republiken Lettlands försvarsministerium, Republiken Litauens försvarsministerium, Konungariket Nederländernas försvarsminister, Konungariket Norges försvarsministerium, Republiken Polens försvarsminister, Rumäniens regering, Republiken Sloveniens försvarsministerium, Konungariket Sveriges regering och Amerikas förenta staters försvarsdepartement (nedan kallade ”parterna”),

som **påminner om** den avsiktsförklaring om att genomföra initiativet om strategiska flygtransporter som utfärdades den 12 september 2006,

som **erkänner** behovet av en strategisk flygtransportkapacitet bestående av C-17-flygplan som ska tillgodose varje parts nationella behov, inbegripet dem som stöder Nato och multinationella åtaganden,

som **framhåller** att detta SAC MOU ersätter och införlivar alla föregående diskussioner och/eller avtal, förutom NAMO-stadgan, beträffande nedan angivna planer på att förvärva C-17-flygplan.

som **framhåller** att verksamheten inom SAC-programmet ska bedrivas med hänsyn till parternas nationella politik, inbegripet säkerhetspolitik och medlemskap i internationella allianser,

som **har uppmärksammat** att Nordatlantiska rådet (North Atlantic Council, NAC) antog NAMO-stadgan den 20 juni 2007 (SG (2007) 0419),

som **har beaktat** ministerdeklarationen (SG (2007) 0419) vid bildandet av NAMO och konstaterar att Finlands och Sveriges deltagande i NAMO godkänns i och med NAC:s antagande av NAMO-stadgan,

som **har tagit hänsyn till** Agreement on the Status of the North Atlantic Treaty Organization, National Representatives and International Staff, som undertecknades i Ottawa den 20 september 1951 (nedan kallat Ottawaavtalet),

bestämmelserna i avtalet mellan parterna i Nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato SOFA), som undertecknades i London den 19 juni 1951,

avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (PfP SOFA), som undertecknades i Bryssel den 19 juni 1995,

tilläggsprotokollet till avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor, som undertecknades i Bryssel den 19 juni 1995,

och ytterligare ett tilläggsprotokoll till avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor, som undertecknades i Bryssel den 19 juni 1997,

som **har beslutat** att ingå detta SAC MOU och avser att delta i SAC-programmet och sköta de C-17-flygplan som NAMO förvärvar i enlighet med bestämmelserna i detta SAC MOU,

har kommit överens om följande:

Avsnitt 2
Akronymer and definitioner

Akronymer:

ADCON	Administrative Control	NAC	North Atlantic Council
AMP	Airlift Management Program	NAMA	NATO Airlift Management Agency
BY	Base Year	NAMO	NATO Airlift Management Organization
BOD	Board of Directors		
CM	Configuration Management		
CONOPS	Concept of Operations		
CONSUP	Concept of Support	Nato	North Atlantic Treaty Organization
DSA	Designated Security Authority	Nato SOFA	NATO Status of Forces Agreement
DCS	Direct Commercial Sale		
DOD	Department of Defense of the United States of America	NFRP	NAMO Financial Rules and Procedures
FMPD	Financial Management Procedures Document (or NFRP)	NPLO	NATO Production and Logistics Organization
FMS	Foreign Military Sale	NSA	National Security Authority
FULLCOM	Full Command	OPCOM	Operational Command
FOC	Full Operational Capability	OPCON	Operational Control
GM	General Manager	PIP	Partnership for Peace
HAA	Host Agency Agreement	PIC	Pilot In Command
HAW	Heavy Airlift Wing	PSI	Program Security Instruction
HAW/CC	Heavy Airlift Wing Commander	SAC	Strategic Airlift Capability
HNA	Host Nation Agreement	SB	Steering Board
IBAN	International Board of Auditors for NATO	SCG	Security Classification Guide
IOC	Initial Operational Capability	SNR	Senior National Representative
IPR	Intellectual Property Rights	SOP	Standard Operating Procedures
LOA	Letter of Offer/Acceptance	TCTO	Time Compliance Technical Order
MOB	Main Operating Base	TOR	Terms of Reference
MOU	Memorandum of Understanding	TY	Then Year
NAA	National Aviation Authority	USAF	United States Air Force
		USD	United States Dollars

Definitioner:

Förvävssegmentet	Det segment av SAC-programmet som omfattar alla initiala investeringskostnader. De initiala investeringarna omfattar förvärv av tre C-17-flygplan, tillhörande utrustning, de första reservdelarna, underhållsutrustning och etableringskostnader i samband med upprättandet av en flygtransportkapacitet på Main Operating Base (MOB).
Administrative Control (ADCON)	Ledarskap och befäl över underordnade eller andra organisationer beträffande administration och stöd, inbegripet organisationen av tjänstgörande styrkor, kontroll över resurser och utrustning, personaladministration, logistik för förband, utbildning för individer och enheter, beredskap, mobilisering, demobilisering, disciplinåtgärder och andra frågor som inte omfattas av underordnade eller övriga organisationers operativa uppdrag.
Airlift Management Program (AMP)	Samarbetet kring förvärv, hantering och underhåll av NAMO-ägda C-17-flygplan som förvärvas efter godkännande av NAMO:s medlemsstater.
Tillgångar	Resurser, instrument, installationer eller tillgångar som inom ramen för SAC-programmet kan användas för förvärv, hantering, drift eller underhåll av C-17-flygplan.
Bakgrundsinformation	Information som inte framställs vid genomförandet av detta SAC MOU.
Base Year (BY) (referensår)	Inom ramen för denna tolv månadersperiod fastställs varje parts bidrag till SAC-programmet utan hänsyn till prishöjningar och inflation. Index för BY är 1.000.
Etableringskostnader	Kostnader för att inrätta MOB.
Sekretessbelagd information	Officiell information som måste skyddas med hänsyn till rikets säkerhet och därför förses med sekretessbeteckning. Denna information kan vara muntlig, visuell, magnetisk, elektronisk eller skriftlig eller i form av materiel, utrustning eller teknik.
Kommitté	En grupp representanter för parterna och/eller nationella experter som inrättas av NAMO Board of Directors (NAMO BOD) eller SAC SB. Kommittéerna ger råd och stöd till NAMO BOD eller SAC SB i utförandet av deras respektive uppgifter och lämnar rekommendationer som NAMO BOD och/eller SAC SB ska beakta i sitt beslutsfattande.
Kontrakt	Ett rättsförhållande som är ömsesidigt bindande enligt nationell lagstiftning och förpliktigar en leverantör att tillhandahålla leveranser eller tjänster som ska betalas av NAMO.

Granskning av kontrakt	Ett försiktighetsförfarande vid upphandling som innebär att de upphandlingsansvariga får ekonomisk information om bland annat prissättning och prisfaktorer samt råd i kontraktsfrågor. Detta omfattar expertrådgivning om redovisning och ekonomiska frågor för att underlätta vid förhandlingar, kontraktstilldelning, administration, prisändringar och lösning av kontraktsrelaterade tvister.
Upphandling	Anskaffning av varor eller tjänster från kontrakterade leverantörer utanför parternas myndighetskrets. Upphandling omfattar beskrivning (men inte fastställande) av erforderliga varor och tjänster, anbudsinfordran och urval, utarbetande och tilldelning av kontrakt samt all form av kontraktsadministration.
Upphandlingsorgan	NAMA eller något annat organ med behörighet att ingå, administrera eller säga upp kontrakt.
Leverantör	En aktör som tilldelas ett kontrakt av ett upphandlingsorgan.
Stödgivande leverantörer	Personer som särskilt utsetts till att tillhandahålla stödtjänster i administrativa frågor, vetenskapliga frågor, tekniska frågor eller ledningsfrågor till en part, NAMA eller HAW enligt ett stödkontrakt som förbjuder dessa personer att nyttja information som erhållits inom ramen för kontraktet för något annat ändamål än dem som godkänts enligt detta SAC MOU.
Kontrollerad men ej sekretessbelagd information	Information som inte är sekretessbelagd men som omfattas av begränsningar i fråga om tillgång eller spridning i enlighet med gällande nationella lagar eller förordningar, t.ex. information som inte längre är sekretessbelagd men fortfarande kontrolleras.
Utgiftstak	Det högsta belopp över utgiftsmålet som kostnaderna för SAC-programmet får uppgå till utan att det först krävs en ändring av detta SAC MOU.
Utgiftsmål	De beräknade totala kostnaderna, inbegripet ekonomiska och icke-finansiella kostnader, som godkänts för SAC-programmet.
Försvarsändamål	Tillverkning eller annan användning av eller för en parts försvar någonstans i världen.
DOD-Index	Den indexfaktor som årligen offentliggörs av Förenta staternas försvarsdepartement i syfte att ange inflationseffektens omfattning.
Utrustning och materiel	Materiel, utrustning, slutprodukter, delsystem, komponenter, särskilda verktyg eller testutrustning som gemensamt förvärvat eller tillhandahållits för att användas inom SAC-programmet.
Ekonomiska kostnader	Kostnader för SAC-programmet som täcks av monetära bidrag.

Financial Management Procedures Document (FMPD)	De förfaranden som parterna tillämpar vid den ekonomiska förvaltningen av SAC-programmet och som även kallas NAMA Financial Rules and Procedures Document (NFRP).
Fasta kostnader	En kostnad som på kort sikt inte varierar i takt med produktionsmängden.
Flaggstat	Republiken Ungern
Flygtimmar	Återstår att definiera
Förgrundsinformation	Information som framställs vid genomförandet av detta SAC MOU.
Full Command (FULLCOM)	En militärbefälhavares rätt och skyldighet att utfärda order till underordnade i alla aspekter av militära insatser och militär administration, dock endast inom ramen för det nationella försvaret.
Full Operational Capability (FOC)	FOC tillkännages av Heavy Airlift Wing Commander (HAW/CC) när enheten kan utföra alla uppdrag den tilldelats inom ramen för detta SAC MOU och Concept of Operations (CONOPS). FOC förutsätter att det tredje C-17-flygplanet och all den infrastruktur och alla de reservdelar som krävs för att underhålla enheten har levererats.
Heavy Airlift Wing (HAW)	Den multinationella militära enhet som inrättas enligt detta SAC MOU och utför insatser med C-17-flygplan för att tillgodose SAC-parternas behov av flygtransporter.
Värdnation	Republiken Ungern
Information	All information som oavsett form, typ eller kommunikationssätt tillhandahålls, framställs eller nyttjas inom ramen för detta SAC MOU, däribland vetenskaplig, teknisk, kommersiell eller ekonomisk information, inklusive fotografier, rapporter, manualer, hotbildsdata, experimentdata, testdata, konstruktioner, specifikationer, metoder, tekniker, innovationer, ritningar, tekniska beskrivningar, ljudupptagningar, bildframställningar och andra grafiska framställningar, vare sig på magnetband, i dataminne eller annan form och oavsett om informationen omfattas av immateriella rättigheter eller något annat rättsligt skydd.
Initial Operational Capability (IOC)	HAW/CC tillkännager Initial Operational Capability (IOC) efter beslut om att enheten är redo att utföra alla sina uppdrag med det första C-17-flygplanet.
Intellectual Property Rights (IPR) (immateriella rättigheter)	All upphovsrätt och därmed relaterade rättigheter, alla rättigheter till innovationer (inklusive patenträttigheter), alla rättigheter till registrerade och oregistrerade varumärken (inklusive tjänstemärken), registrerade och oregistrerade mönster, hemlig information (inklusive företagshemligheter och know-how), mönsterskisser till integrerade

kretsar, geografiska beteckningar och alla andra rättigheter som uppstår i samband med skapande verksamhet inom industri, vetenskap, litteratur och konst enligt Världshälsoorganisationens avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter av den 15 april 1994.

Innovation	Alla tekniska innovationer, förutsatt att de är nya, innehåller ett nyskapande inslag, kan användas industriellt och utformas eller utarbetas (som idé eller ”genomförs för första gången”) inom ramen för SAC-programmet. Med uttrycket ”genomförs för första gången” avses den första demonstration vid vilken en sakkunnig på området ska kunna fastställa att innovationen fungerar för det avsedda ändamålet och i den avsedda miljön.
National Security Authority (NSA)/Designated Security Authority (DSA)	Den myndighet som de nationella myndigheterna utsett som ansvarig för säkerhetsaspekterna i detta SAC MOU.
Nato Partnership for Peace (PfP) (Partnerskap för fred)	Ett praktiskt bilateralt samarbetsprogram mellan Nato och enskilda partnerländer.
NATO Status of Forces Agreement (SOFA)	Nordatlantiska fördragsorganisationens avtal om status för deras styrkor, som undertecknades i London den 19 juni 1951.
Icke-finansiella bidrag	En parts bidrag till programmet i form av nödvändig försvarsmateriel eller nödvändiga försvarstjänster i stället för finansiering. Det icke-finansiella bidraget måste värderas för att kunna fastställa partens totala bidrag till SAC-programmet.
Icke-finansiella kostnader	Programkostnader som täcks av icke-monetära bidrag. Icke-finansiella kostnader omfattar bland annat materiel, programvara, bakgrundsinformation till programmet, hyra och tjänster som tillhandahålls av parterna utan krav på kontant betalning.
Insatssegmentet	Det segment av SAC-programmet som omfattar alla kostnader för insatser med C-17-flygplan, inbegripet därpå följande logistikstöd, utbildning, flygplatstjänster, flygtimmar, underhåll av MOB och ytterligare investeringar.
Operational Control (OPCON)	Överlåtbar rätt att föra befäl som får utövas av befälhavare under eller på combatant command-nivå. OPCON ingår i combatant command (befälsrätt). OPCON får delegeras och innebär rätten att föra befäl över underordnade styrkor, däribland organisera och använda befälsområden och styrkor, tilldela uppgifter, fastställa mål och ge de order som behövs för att fullgöra uppdraget.

Patent	Rätt, som beviljas av en regering eller ett regionalt kontor som företräder fler än en regering, att utesluta andra från att framställa, använda, importera, sälja eller erbjuda en innovation till försäljning. Begreppet omfattar alla patent, bland annat beträffande genomförande, förbättringar eller tillägg, små patent, nyttighetsmodeller, formgivningspatent, bruksmönster och uppfinnarcertifikat eller liknande lagstadgat skydd, samt delar, återutfärdande, förlängning, förnyande av och tillägg till dessa.
Part	En avtalspart i detta SAC MOU som företräds av sin militära och civila personal. Leverantörer och stödgivande leverantörer anses inte företräda en part enligt detta SAC MOU.
Blivande leverantör	En aktör som har för avsikt att teckna kontrakt med ett upphandlingsorgan och som har rätt att vid en anbudsinfordran som omfattar utlämnande av exportkontrollerad information ta emot sådan information.
SAC-programmet	Parternas förvärv, hantering, underhåll och drift av NAMO-ägda C-17-flygplan i syfte att uppnå en strategisk flygtransportkapacitet.
Kostnader för SAC-programmet	De ekonomiska och icke-finansiella kostnaderna för SAC-programmet.
SAC Program Security Instruction (PSI)	Det dokument som innehåller standardförfaranden, s.k. Standard Operating Procedures (SOP), för säkerhetsfrågor. I dokumentet samordnas, klargörs och förtydligas parternas nationella säkerhetspolitik och säkerhetsförfaranden som gäller för SAC-programmet.
Security Classification Guide (SCG)	Ett dokument som tar upp information som behöver skyddas, däribland exportkontrollerad information och känslig men ej sekretessbelagd information, inbegripet all kontrollerad men ej sekretessbelagd information, information märkt med beteckningen For Official Use Only (FOUO) eller information med andra godkända beteckningar som medför krav på spridningskontroll eller som undantas från obligatorisk utlämning.
Senior National Representative	Den person som en part särskilt har utsett som sin HAW-representant i frågor rörande HAW.
Then Year Dollars (TY)	US-dollar (USD) som återspeglar köpkraften vid tidpunkten för utgiften.
Tredje man	En fysisk eller juridisk person vars regering eller del därav inte är en part.
Rörliga driftskostnader	En kostnad som varierar i takt med produktionsmängden när övriga faktorer är oförändrade.

Avsnitt 3
Syfte och tillämpningsområde

- 3.1 Syfte
 - 3.1.1 Syftet med detta SAC MOU är att inrätta ett SAC-program för förvärv, hantering, underhåll och drift av C-17-flygplan och andra tillgångar som behövs för att uppfylla parternas nationella behov, inbegripet dem som stöder Nato och multinationella åtaganden. C-17-flygplanen får inte användas för kommersiella ändamål eller kontrolleras av kommersiella aktörer.
 - 3.1.1.1 Del II i detta SAC MOU har dessutom utformats och upprättats i syfte att uppfylla kraven i avsnitt XIV artikel 56 i NAMO-stadgan, vilket krävs för att stadgan ska träda i kraft.
 - 3.1.2 Detta SAC MOU reglerar även alla nödvändiga aspekter avseende Finlands och Sveriges deltagande i NAMO.
- 3.2 Tillämpningsområde
 - 3.2.1 För att uppnå dessa syften har parterna inrättat SAC-programmet:
 - 3.2.1.1 SAC SB ska utöva tillsyn över SAC-programmet.
 - 3.2.1.2 SAC:s HAW ska sköta driften av C-17-flygplanen.
 - 3.2.1.3 SAC:s MOB med inrättningar.
 - 3.2.1.4 Parterna avser att använda NAMO:s AMP inom ramen för SAC-programmet.
- 3.3 För att uppnå det ovannämnda avser parterna att bland annat göra följande:
 - 3.3.1 Förvärva tre C-17-flygplan och säkerställa driften genom att tillhandahålla tillräckligt med flygplansbesättning, utbildning och logistikstöd för C-17-flygplanen.
 - 3.3.2 Se till att Förenta staternas regering enligt överenskommelse tillhandahåller försvarsmateriel och försvarstjänster genom FMS-förfaranden (Foreign Military Sales).
 - 3.3.3 Förvärva andra tillgångar och därmed relaterat underhåll till SAC-programmet genom FMS eller andra lämpliga förfaranden.
 - 3.3.4 Finansiera NAMO:s verksamhet, förvärv av C-17-flygplan och det stöd som utbetalas av NAMO.
 - 3.3.5 Driva de C-17-flygplan som ägs och underhålls av NAMO.

- 3.4 Parterna avser att uppnå dessa syften på ett så effektivt, säkert och kostnadseffektivt sätt som möjligt och samtidigt ta hänsyn till de operativa behoven.
- 3.5 Om C-17-flygplanen används till uppdrag som avses i artikel 5 i Nordatlantiska fördraget, som undertecknades i Washington den 4 april 1949, behåller de stater som inte är medlemmar i Nato sin status. Det är särskilt viktigt att en sådan användning inte medför något politiskt, rättsligt eller ekonomiskt ansvar för stater som inte är medlemmar i Nato.
- 3.6 Tidsplan
- 3.6.1 En översiktsplan för AMP finns i bilaga A. Nato Airlift Management Agency (NAMA) uppdaterar och ändrar planen vid behov och lägger fram den för SAC SB för godkännande.
- 3.6.2 Uppförandet av inrättningarna på MOB ska i största möjliga utsträckning följa stegen i AMP.
- 3.6.3 Parterna ska sträva efter att tillhandahålla C-17-flygplanen och därmed relaterat underhåll och att uppföra inrättningarna på MOB och tillhandahålla därmed relaterat underhåll enligt den översiktsplan som godkänts av SAC SB.

Avsnitt 4

Organisation och förvaltning av SAC-programmet

- 4.1 Organisationen och förvaltningen av SAC-programmet har utformats enligt följande:
- 4.1.1 SAC-programmet består av det verkställande organet SAC SB, kommittéer, efter behov, och HAW.
- 4.1.1.1 SAC SB har, i samråd med NAMO BOD i frågor som gäller AMP, det övergripande ansvaret att leda och övervaka SAC-programmet.
- 4.1.1.2 SAC SB får efter behov bilda kommittéer för att ta upp särskilda frågor.
- 4.1.1.3 HAW verkställer driften av C-17-flygplanen. HAW:s organisation och struktur regleras närmare i del III i detta SAC MOU.
- 4.1.2 Inom SAC-programmet används i första hand NAMO AMP för förvärv, hantering och logistikstöd, reservdelar och övrigt underhåll av C-17-flygplanen och andra tillgångar.
- 4.1.3 SAC SB:s sammansättning
- 4.1.3.1 SAC SB består av en ständig representant eller en alternerande representant för varje part.

- 4.1.3.2 Varje representant i SAC SB får assisteras av nationella experter som får delta i diskussioner vid SAC SB:s möten.
- 4.1.4 SAC SB:s ordförande
 - 4.1.4.1 SAC SB leds av en ordförande som väljs bland styrelseledamöterna. När ordföranden har valts utser ordförandens land en ny ständig representant.
 - 4.1.4.2 Ordföranden bemyndigas av SAC SB. Ordföranden måste för SAC SB redovisa alla åtgärder som vidtagits enligt de beslut som fattats av SAC SB.
 - 4.1.4.3 Ordförandens mandat löper på ett år och såvida inte SAC SB beslutar något annat får en ordförande väljas om högst två gånger.
- 4.1.5 SAC SB:s organisation
 - 4.1.5.1 SAC SB utarbetar sina egna interna bestämmelser, t.ex. Terms of Reference (TOR) och organiserar verksamheten därefter.
 - 4.1.5.2 SAC SB ska på ordförandens kallelse sammanträda så ofta det är nödvändigt för att kunna utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt eller så snart som möjligt om en part särskilt begär det.
 - 4.1.5.3 SAC SB planerar förvaltningen och ser till att det upprättas en förteckning över fattade beslut.
- 4.1.6 Beslut
 - 4.1.6.1 Varje ledamot i SAC SB har en röst och alla beslut ska fattas enhälligt. Om SAC SB inte kan enas om ett beslut i tid överläter representanterna åt parternas respektive överordnade instanser att fatta beslut i ärendet.
 - 4.1.6.2 Ordföranden har ingen röst.
- 4.1.7 Kommittéer
 - 4.1.7.1 SAC SB får bilda kommittéer för att ta upp särskilda frågor som kan uppstå i SAC SB.

DEL II: VERKSAMHETEN VID NAMO OCH NAMA

Avsnitt 5

Sveriges och Finlands status i NAMO

- 5.1 Av ministerdeklarationen (SG (2007) 0419) framgår att principen, enligt artikel 7 i NAMO-stadgan, om att NAC i förväg ska godkänna avtal om PFP-länders deltagande i NAMO inte gäller för Finland och Sverige, vars deltagande godkänns genom antagandet av stadgan.
- 5.2 Finlands och Sveriges deltagande i NAMO:s verksamhet är inte förenat med några begränsningar eller särskilda villkor. Som deltagare i NAMO har Finland och Sverige följaktligen samma rättigheter och skyldigheter som de stater som är medlemmar av NAMO, inbegripet rätten att delta och rösta i NAMO BOD.
- 5.3 Detta påverkar dock inte Finlands och Sveriges status som icke-medlemmar i Nato och de kommer inte att omfattas av Natos internationella rättskapacitet eller den rättskapacitet som Nato har i kraft av artikel IV i Ottawaavtalet.

Avsnitt 6

Organisation och förvaltning av AMP

- 6.1 I detta SAC MOU fastställs AMP och de utgiftsmål och utgiftstak som parterna godkänt för att genomföra AMP. NAMO ska i samråd med SAC SB förvärva C-17-flygplanen och andra tillgångar samt förvalta och tillhandahålla logistikstöd, reservdelar och övrigt underhåll som godkänts i detta SAC MOU. NAMO får genom AMP även investera i infrastruktur på MOB.
- 6.1.1 NAMO har bland annat som uppgift att förvärva och underhålla, men inte sköta driften av, C-17-flygplanen.
- 6.1.2 I egenskap av NAMO:s verkställande organ ska NAMO BOD utöva tillsyn över NAMA:s verksamhet. NAMO BOD ska genomföra sina uppgifter i samråd med SAC SB för att se till att NAMO:s verksamhet främjar SAC-programmet som helhet. Om SAC SB bedömer att AMP behöver omarbetas ska den meddela NAMO BOD varpå de båda organen gemensamt beslutar hur AMP bäst omarbetas inom ramen för detta SAC MOU. Om AMP inte kan omarbetas inom ramen för detta SAC MOU föreslår NAMO BOD, tillsammans med SAC SB, en ändring av detta SAC MOU enligt avsnitt 30.
- 6.2 Parterna tror att NAMO med tiden kommer att utvecklas enligt parternas behov när C-17-flygplanen och andra tillgångar har förvärvats inom ramen för AMP. Parterna avser att sammanföra NAMA med en befintlig NATO-organisation när detta SAC MOU har trätt i kraft. I takt med att NAMA utvecklas avser parterna att flytta NAMA till Ungern för att det ska vara beläget nära MOB. Placeringen av NAMA ska ske i enlighet med det Host Nation Agreement (HNA) som godkänts av behöriga myndigheter.

- 6.2.1 Om det vid genomförandet av detta SAC MOU visar sig att del II i detta SAC MOU inte är förenligt med NAMO-stadgan ska NAMO BOD, om den anser att det är nödvändigt, uppmana NAC att ändra stadgan. Om NAC inte kan godkänna en ändring av stadgan ska parterna besluta vilken åtgärd som ska vidtas.
- 6.3 NAMO består av
 - 6.3.1 NAMO BOD,
 - 6.3.2 kommittéer,
 - 6.3.3 NAMA, ett verkställande organ som leds av en General Manager (GM).
- 6.4 En part kan kommunicera med NAMO antingen genom sin nationella Nato-delegation eller genom sin representant i NAMO BOD, som på den nationella delegationens begäran ska informera delegationen om NAMO BOD:s verksamhet. De dokument som NAMO överlämnar till en parts representant i NAMO BOD ska även överlämnas till partens Nato-delegation.
- 6.5.1 NAMO BOD
 - 6.5.1.1 NAMO BOD ska bestå av en ständig representant eller en alternerande representant för varje part i detta SAC MOU. Varje representant i NAMO BOD får biträdas av nationella experter som får delta i diskussioner vid styrelsemöten.
 - 6.5.2. Varje part ska via de vanliga kanalerna meddela Natos generalsekreterare och NAMO BOD:s ordförande namnen på sin representant och alternerande representant i NAMO BOD. Varje part ska i god tid lämna nödvändiga anvisningar till sin representant i NAMO BOD.
 - 6.5.3 NAMO BOD ska ha det övergripande ansvaret för att leda, genomföra, kontrollera och övervaka AMP.
 - 6.5.4 Ordförande
 - 6.5.4.1 NAMO BOD väljer en ordförande bland sina ledamöter eller parter. Ordförandens mandat löper på ett år och såvida inte NAMO BOD beslutar något annat får en ordförande väljas om högst två gånger.
 - 6.5.4.2 Ordföranden ska överlåta sin rösträtt och roll som representant till den nya representant som parten eller medlemsstaten har utsett i stället för ordföranden.
 - 6.5.4.3 Ordföranden bemyndigas av NAMO BOD. Ordföranden måste för NAMO BOD redovisa alla åtgärder som vidtas enligt NAMO-stadgan och de beslut som fattats av NAMO BOD.

- 6.5.5 Organisation
 - 6.5.5.1 NAMO BOD utarbetar sina egna interna bestämmelser, t.ex. TOR, enligt NAMO-stadgan.
 - 6.5.5.1.1 NAMO BOD ska sammanträda så ofta det är nödvändigt för att kunna utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt, dock minst en gång per år, och så snart som möjligt om en part särskilt begär det.
 - 6.5.5.1.2 NAMO BOD får, med vederbörlig hänsyn till punkt 6.4 i detta SAC MOU och artiklarna 26 och 51 samt avsnitt XII i NAMO-stadgan, efter behov begränsa spridningen av handlingar och material som omfattar särskild teknisk information och äganderätter eller andra affärs- eller industrihemligheter utanför NAMO.
- 6.5.6 Kommittéer
 - 6.5.6.1 NAMO BOD får bilda kommittéer och tekniska grupper bestående av parter representanter och/eller nationella experter. Dessa kommittéer ger råd och stöd till NAMO BOD i utförandet av dess uppgifter och lämnar rekommendationer som NAMO BOD ska beakta i sitt beslutsfattande. Mer information finns i kommittéernas TOR som ska godkännas av NAMO BOD.
- 6.5.7 Beslut
 - 6.5.7.1 Varje medlemsstat i NAMO, inbegripet Finland och Sverige i egenskap av deltagare i NAMO, har en röst.
 - 6.5.7.2 NAMO BOD ska fatta alla beslut enhälligt.
- 6.5.8 Befogenhet
 - 6.5.8.1 I egenskap av NAMO:s verkställande organ ska NAMO BOD bland annat ensamt ansvara för följande:
 - 6.5.8.1.1 Att fatta beslut i allmänna politiska frågor
 - 6.5.8.1.2 Att leda NAMO:s verksamhet och administration.
 - 6.5.8.1.3 Att godkänna NAMA:s övergripande organisation och bemanningsplan.
 - 6.5.8.1.4 NAMA:s ledningsstruktur, tjänsteförteckning och godkännande av personal med gradbeteckning A4 och däröver.
 - 6.5.8.1.5 Att godkänna budget, ekonomi och kontrakt.
 - 6.5.8.1.6 Att kontrollera att NAMO:s verksamhet följer tillämpliga NAMO BOD-föreskrifter.

- 6.5.8.1.7 Att överlämna en årsrapport till NAC.
- 6.5.8.1.8 Att utse NAMA:s GM och i tillämpliga fall dennes ställföreträdare.
- 6.5.8.1.9 Att godkänna NAMA:s regler och förordningar.
- 6.5.8.1.10 Att godkänna TOR för NAMA och dess GM samt övervaka deras verksamhet.
- 6.5.8.1.11 Att i allmänhet fatta beslut i alla övriga frågor beträffande genomförandet av AMP som inte delegerats till GM.
- 6.6 NAMA får ingå ett Host Agency Agreement (HAA) med ett befintligt Nato-organ, med mer information om vilka tjänster och inrättningar som ska tillhandahållas. HAA ska godkännas av NAMO BOD och styrelsen för det berörda organet.
- 6.7 NAMA:s sammansättning
 - 6.7.1 NAMA består av en GM, och i tillämpliga fall en ställföreträdande GM som utses och godkänns av NAMO BOD, samt personalen i organisationen.
- 6.8 GM
 - 6.8.1 Utnämning
 - 6.8.1.1 NAMO BOD utser en GM i samråd med Natos generalsekreterare. GM:s kontrakt ska godkännas av NAMO BOD och överlämnas till Natos generalsekreterare för underskrift. GM:s mandat löper på tre kalenderår och får efter godkännande av NAMO BOD förlängas med högst två kalenderår.
 - 6.8.2 Befogenhet
 - 6.8.2.1 GM ansvarar för genomförandet av AMP inom ramen för den befogenhet som NAMO BOD tilldelat honom/henne. Detta omfattar särskilt följande:
 - 6.8.2.1.1 Den övergripande dagliga förvaltningen av AMP.
 - 6.8.2.1.2 Att sköta upphandlingar på uppdrag av NAMO BOD.
 - 6.8.2.1.3 Förhandling, tecknande och administration av kontrakt på bemyndigande av NAMO BOD.
 - 6.8.2.1.4 Att förbereda förvaltningsplaner, budgetförslag och årsredovisningar som NAMO BOD ska godkänna enligt avsnitt XI i NAMO-stadgan.
 - 6.8.2.1.5 Att utarbeta svar på rapporter från International Board of Auditors for NATO (IBAN).

- 6.8.2.1.6 Att genomföra AMP:s verksamhet, inbegripet riskhantering och granskning av kontrakt, i syfte att uppnå AMP:s utgifts-, tids- och resultatmål.
- 6.8.2.1.7 Att överlämna alla erforderliga läges- och framstegsrapporter för AMP, inbegripet den årsrapport som anges i artikel 54 i NAMO-stadgan, till NAMO BOD och i tillämpliga fall dess kommittéer.
- 6.8.2.1.8 Att utföra det extraarbete som NAMO BOD fattar beslut om.
- 6.8.2.1.9 Att ansvara för att utse kandidater för tillsättning av tjänster i NAMA enligt den organisation och bemanningsplan som godkänts av NAMO BOD och i vederbörlig ordning överlämna information om de kandidater som valts ut för Nato-tjänster med gradbeteckning A4 och däröver till NAMO BOD för godkännande.
- 6.8.2.1.10 Att i den utsträckning det är förenligt med artikel 1 i NATO Civilian Personnel Regulations tillsätta personal enligt den organisation som godkänts av NAMO BOD, förutsatt att kandidaterna har de meriter och den erfarenhet som krävs.
- 6.8.2.1.11 Att enligt NATO Civilian Personnel Regulations ha befogenhet att säga upp anställda från NAMA när de inte längre behövs eller uppfyller kraven. NAMA:s GM ska inhämta NAMO BOD:s samtycke om NAMO BOD har godkänt tillsättningen.
- 6.8.2.1.12 Att organisera, lämna administrativt stöd till och delta i NAMO BOD:s alla sammanträden såvida inte NAMO BOD i särskilda fall har beslutat annorlunda. GM har under inga omständigheter någon rösträtt.
- 6.8.2.1.13 Att ha det övergripande ansvaret för genomförandet av Natos säkerhetspolitik och säkerhetsföreskrifter i C-M(2002)49 och C-M(2002)50, inbegripet alla tillägg och ändringar därav.
- 6.8.2.1.14 Configuration Management (CM) av NAMO-ägda C-17-flygplan och system i samråd med HAW/CC.
- 6.8.3 Ansvar
 - 6.8.3.1 GM svarar direkt inför NAMO BOD för NAMA:s verksamhet, även om han eller hon har delegerat en del av uppgifterna till sin personal.
- 6.8.4 Personal
 - 6.8.4.1 NAMA får bestå av följande:
 - 6.8.4.1.1 De personalkategorier som, i kraft av det avtal som ingåtts enligt artikel XVII i Ottawaavtalet mellan Natos generalsekreterare och NAMO:s medlemsstater, utgör Natos internationella personal. För sådan personal tillämpas, om inte NAC uttryckligen har beslutat något annat, NATO Civilian Personnel Regulations, däribland bestämmelserna om sociala trygghetssystem, pensionsfonder och pensionssystem. NAMO BOD ska se till att de tjänster

som inrättas inom dessa kategorier begränsas till dem där det krävs privilegier och immunitet.

- 6.8.4.1.2 Militär och sådan civil personal som omfattas av avtalet mellan parterna i Nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor, som undertecknades i London den 19 juni 1951 (Nato SOFA), avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor, som upprättades i Bryssel den 19 juni 1995, och andra avtal som Nato och värdnationen ingår i detta avseende.
- 6.8.4.1.3 Personal som inte har internationell status. NAMO BOD ska i samråd med Natos generalsekreterare och värdnationens regering fastställa reglerna för denna personal.
- 6.8.5 Personalsamordning
- 6.8.5.1 NAMA ska vara representerad i den rådgivande panel för samråd och samordning som Natos generalsekreterare bildat för att bistå Natos verkställande ledning att upprätta och uppdatera NATO Civilian Personnel Regulations.
- 6.8.6 Administrativ samordning
- 6.8.6.1 NAMO ska ge Natos generalsekreterare den information och det stöd som behövs för genomförandet av artikel 38(a) i föreskrifterna för NATO Production and Logistic Organization (NPLO) i C-M(62)18.
- 6.8.6.2 NAMO ska följa de standardregler som NAC godkänner och betecknar som obligatoriska.
- 6.8.6.3 NAMO BOD får dock inte obefogat avvika från de standardregler som NAC inte betecknar som obligatoriska eller andra regler för internationell personal.

Avsnitt 7 Förvärv och äganderätt

- 7.1 Alla C-17-flygplan och andra tillgångar som förvärvas av NAMO ägs av NAMO. Enligt artikel 18 i NAMO-stadgan har dock NAMO:s medlemsstater, och Finland och Sverige i egenskap av deltagare i NAMO, alla rättigheter och skyldigheter som uppstår inom AMP.
- 7.2 Alla tillgångar som förvärvas utanför Europeiska unionen importeras till ett Natoland som är medlem i Europeiska unionen och deltar i SAC-programmet.
- 7.3 Befintliga och framtida inrättningar och infrastrukturer på MOB som används av NAMO/NAMA och HAW ska ha sådan rättslig och ekonomisk status som anges i detta SAC MOU och i avtal med värdnationen.
- 7.4 Parterna har full förfoganderätt över C-17-flygplanen och övriga tillgångar.

Parterna behåller rättigheterna, ansvaret och förpliktelserna med avseende på hanteringen och driften av C-17-flygplanen och övriga tillgångar.

Avsnitt 8

Ekonomiska principer och rutiner

- 8.1 Parterna samtycker till att kostnaderna för de uppgifter som genomförs inom ramen för detta SAC MOU inte ska överstiga utgiftstaket för SAC-programmet på 5 944,1 miljoner USD för BY 2007, inbegripet insatser under 26 års tid, enligt bilaga B. SAC-programmet består av två segment och en option på en simulator.
- 8.1.1 Förvävssegmentet: Utgiftstaket för det här segmentet är 1 319,2 miljoner USD för BY 2007.
- 8.1.2 Insatssegmentet: Det årliga utgiftstaket för det här segmentet är 176,6 miljoner USD för BY 2007.
- 8.1.3 Simulatoroptionen: Utgiftstaket för simulatoroptionen är 33,6 miljoner USD för BY 2007.
- 8.2 För att modifiera utgiftstaken för SAC-programmet måste parterna göra en ändring av detta SAC MOU i enlighet med avsnitt 30.
- 8.3 Parterna ska efter bästa förmåga utföra eller låta utföra det arbete som fastställs i avsnitt 3 (Syfte och tillämpningsområde) i detta SAC MOU och fullgöra alla sina uppgifter enligt detta SAC MOU inom ramen för det utgiftsmål för SAC-programmet som fastställs i bilaga B (Ekonomiska frågor). Skillnaden mellan utgiftstaket och utgiftsmålet för SAC-programmet ska endast användas för oförutsedda utgifter och förvaltas enligt NAMO Financial Rules and Procedures (NFRP) av NAMO BOD i samråd med eller efter godkännande av SAC SB. Närhelst NAMA:s GM har anledning att tro att utgiftstaket för SAC-programmet kommer att överskridas ska han eller hon omedelbart underrätta NAMO BOD och lägga fram en ny kostnadsberäkning, och underlagen för denna, för SAC-programmet. NAMO BOD ska ge GM råd om vilken åtgärd som bör vidtas.
- 8.3.1 Förvävssegmentet: Utgiftsmålet för det här segmentet är 1 199,2 miljoner USD för BY 2007.
- 8.3.2 Insatssegmentet: Det årliga utgiftsmålet för det här segmentet är 147,2 miljoner USD för BY 2007.
- 8.3.3 Simulatoroptionen: Utgiftsmålet för simulatoroptionen är 28 miljoner USD för BY 2007.
- 8.4 Varje part ska stå för en skälig del av kostnaderna för SAC-programmet, däribland administrativa kostnader och fordringar, och ska få en skälig del av

resultatet av SAC-programmet.

- 8.5 Följande ligger till grund för kostnadsfördelningen mellan parterna:
- 8.5.1 Parterna ska bidra till både förvärvs- och insatssegmenten inom SAC-programmet. Inom insatssegmentet skiljer man mellan fasta och rörliga kostnader.
- 8.5.1.1 Förvärvssegmentet: Förenta staterna ska till SAC-programmet bidra med ett av de tre C-17-flygplanen eller motsvarande (icke-finansiellt bidrag) och därmed förenat underhåll. Rutiner ska fastställas för hur äganderätten till C-17-flygplanet ska överföras till NAMO. Kostnaderna för övriga två C-17-flygplan och därmed förenat underhåll ska delas mellan övriga parter med utgångspunkt i kostnadsfördelningen i tabell 1, bilaga B. De tre C-17-flygplanen ska ingå i block 17 eller högre.
- 8.5.1.2 Insatssegmentet. Det har gjorts en annan fördelning av de fasta och rörliga kostnaderna inom det här segmentet.
- 8.5.1.2.1 Fasta kostnader. Dessa kostnader är direkt relaterade till SAC-programmet och påverkas på kort sikt inte av faktiska respektive planerade flygtimmar. De fördelas enligt redovisade flygtimmar (tabell 2, bilaga B). Kostnaderna i denna kategori omfattar ytterligare flygplansunderhåll genom FMS, administrativa kostnader för NAMO och HAW, indirekt underhåll på MOB, HAW-specifik utbildning, underhåll av inrättningar osv.
- 8.5.1.2.2 Rörliga kostnader. Dessa kostnader är direkt relaterade till ett utfört uppdrag och ska därför betalas av parterna mot bakgrund av de faktiska flygtimmarna. Kostnader i denna kategori kan omfatta bränsle, flygplatstjänster osv.
- 8.5.2 I tabell 3, bilaga B, framställs kostnadsfördelningen enligt ovan nämnda kostnadskategorier.
- 8.6 Utgiftstaket och utgiftsmålet för programmet anges i USD för BY 2007. Kostnaderna måste justeras för inflation för att budgetkraven ska kunna fastställas.
- 8.7 Parterna ska gemensamt fastställa rutiner för den ekonomiska förvaltningen av SAC-programmet. Dessa rutiner som måste uppfylla nationella redovisnings- och revisionskrav förklaras närmare i NFRP som även utgör FMPD. I dessa rutiner ingår även, om inget annat har avtalats, en metod för att kreditera de nationella bidragen i syfte att bibehålla kostnadsfördelningen i tabell 2, bilaga B. NAMO BOD får i samråd med SAC SB godkänna ändringar av eller tillägg till NFRP.
- 8.8 De index som DOD tillämpar och som ingår i NFRP ska gälla som inflationsindex. NAMO BOD får välja det inflationsindex som är mest lämpligt för SAC-programmet.
- 8.9 Parterna ska se till att deras respektive ekonomiska bidrag till SAC-

programmet tillhandahålls i enlighet med i NFRP. En part som underlåter att tillhandahålla de medel som NAMA begär ska betala eventuella böter, kostnader eller avgifter för detta. Innan NAMA ålägger en part att betala sådana böter, kostnader eller avgifter ska NAMA underrätta den berörda parten och på dennes begäran diskutera storleken och lämpligheten av dessa böter, kostnader eller avgifter.

- 8.10 Följande ekonomiska principer och rutiner ska gälla:
- 8.10.1 NAMA ska utarbeta en betalningsplan för respektive parts andel av kostnaderna för SAC-programmet.
- 8.10.1.1 En eller flera parter kan begära att NAMO upprättar finansieringsavtal för parten eller parterna ifråga. Den eller de begärande parterna åtar sig att betala alla relaterade ekonomiska och administrativa kostnader utöver nationens åtaganden inom SAC-programmet. NAMO och NAMA ska inte vara part i eller ha något ansvar, vare sig som huvudman eller borgensman, för ett sådant finansieringsavtal.
- 8.10.1.2 NAMO bistår den eller de begärande parterna på de villkor som fastställs i ett avtal mellan den eller de begärande parterna och NAMO enligt punkt 9.9 i detta SAC MOU. NAMO BOD måste godkänna dessa avtalsvillkor och särskilt bemyndiga GM att tillmötesgå begäran.
- 8.10.1.3 NAMA ska utarbeta en särskild betalningsplan som den eller de begärande parterna måste följa enligt finansieringsavtalet.
- 8.10.2 Parterna ska kräva att NAMA anhåller om ekonomiska bidrag, för räkenskaper och betalar ut eller godkänner utbetalning av medel inom SAC-programmet enligt villkoren i avtalen och som ett led i den löpande administrationen av SAC-programmet.
- 8.10.3 Parterna ska kräva att NAMA öppnar affärskonton i eget namn i en eller flera av de valutor som används och i ett eller flera av partnerländerna. NAMA måste kunna skilja mellan varje parts bidrag och därmed förenad ränta. Röntan ska gottskrivas respektive part.
- 8.10.4 Varje part ska bidra med och krediteras för sin andel i förhållande till de valutor som gäller vid tidpunkten för bidraget.
- 8.10.5 Parterna står för eventuella bankavgifter som uppstår vid överföringen av medel från parterna till SAC-programmets konton. Bankavgifter som uppstår vid en betalning dras från respektive konto. Eventuell ränta gottskrives respektive konto och kan antingen betalas ut till parten eller räknas av från framtida betalningar.
- 8.10.6 För att säkerställa en fullgod programfinansiering ska parterna kräva att NAMA årligen utarbetar finansieringsplaner och budgetar som ska uppdateras minst en gång per år. Planerna ska innehålla uppgifter om alla förväntade utgifter och bidrag i alla erforderliga valutor enligt de aktuella avtalen. Innan

NAMO BOD godkänner budgetarna ska NAMO BOD rådgöra med eller, i enlighet med NFRP, be SAC SB att bekräfta att budgetarna är tillräckliga för att uppfylla detta SAC MOU:s syfte och omfattning.

- 8.10.7 Parterna ska se till att NAMA upprättar lämpliga räkenskapshandlingar för SAC-programmet. Parterna ska på begäran få tillgång till sådana handlingar. Parterna ska se till att NAMA tar fram en årsredovisning/årsrapport med uppgifter om bland annat de bidrag och utbetalningar som hittills gjorts inom SAC-programmet och överlämna denna till NAMO.
- 8.10.8 Leverantörer ska inte göra ekonomiska förluster eller vinster genom växelkursfluktuationer.
- 8.10.9 Kontrakt tecknas och betalas i önskad valuta.
- 8.10.10 Alla parter ska godkänna den granskning av räkenskaperna som en annan part utför för deras räkning som om de hade utfört granskningen själva.
- 8.10.11 NAMA:s räkenskaper ska varje år granskas av IBAN enligt bilaga III till NAMO-stadgan och NATO Financial Regulations.
- 8.10.12 NAMA ska senast 30 dagar efter det att NAMA mottagit de revisionsberättelser som utarbetats av IBAN skicka revisionsberättelserna till alla parter.
- 8.10.13 Följande kostnader bärs helt av den eller de parter som ådragit sig kostnaderna eller av den part för vars räkning parten eller parterna ådragit sig kostnaderna:
- 8.10.13.1 Kostnader i samband med nationell representation vid sammanträden i NAMO BOD, SAC SB och relaterade kommittéer.
- 8.10.13.2 Kostnader i samband med sådana särskilda nationella behov som har fastställts av parten eller parterna.
- 8.10.13.3 Övriga kostnader som inte omfattas av detta SAC MOU.
- 8.10.14 Rutinerna för mottagande av tillhandahållna tillgångar och tjänster anges närmare i NFRP.
- 8.10.15 Om NAMA:s GM förutser att utgiftstaket för insatssegmentet kommer att överskridas på grund av oförutsedda händelser kan han eller hon, genom NAMO BOD och i samråd med SAC SB, be parterna att skjuta till ytterligare medel enligt artikel 42(e)(3) i NAMO-stadgan. Dessa medel är utöver de ordinarie bidrag som beskrivs i artikel 42 (e)(3) i NAMO-stadgan och omfattas därmed inte av utgiftstaket för kostnadssegmentet.

Avsnitt 9

Kontrakt

- 9.1 På bemyndigande av NAMO BOD ska NAMA på NAMO:s vägnar teckna kontrakt med leverantörer inom ramen för AMP. Kontrakten ska följa bestämmelserna i NAMO-stadgan, detta SAC MOU och NATO Financial Regulations with Financial Rules and Procedures for Military Headquarters and Agencies. NAMA ska se till att de berörda parternas rättigheter säkerställs i enlighet därmed.
- 9.1.1 NAMA ska i leverantörs- och underleverantörskontrakten se till att parterna och NAMO åtnjuter en oåterkallelig och överlåtbar rätt att utan avgift nyttja, kopiera och ändra information i den mån det behövs för förvaltningen av SAC-programmet och driften, uppgraderingen, stödet, underhållet och översynen av C-17-flygplanen och tillgångarna.
- 9.1.2 Alla leverantörsled ska i största möjliga utsträckning utsättas för konkurrens. I synnerhet ska leverantören enligt kontraktet vara förpliktigad att utnyttja konkurrensen på bästa sätt genom att minimera de tekniska riskerna och få största möjliga valuta för pengarna.
- 9.2 De kontrakt som NAMA tilldelar ska omfatta bestämmelser som garanterar att riskområden hanteras på lämpligt sätt. NAMA:s GM och NAMO BOD får anlita oberoende riskhanterare för att bedöma leverantörens förmåga att uppnå syftet med SAC-programmet inom ramen för de kostnader och den tidsplan som fastställts. Om oberoende riskhanterare ska anlitas under SAC-programmet ska dessa enligt kontrakten kunna få tillgång till samma information som NAMO BOD och NAMA.
- 9.3 NAMA ska i framtida kontrakt infoga (och kräva att leverantörerna gör detsamma i sina underleverantörskontrakt) bestämmelser som uppfyller kraven i detta SAC MOU, inbegripet avsnitt 10 (Försäljning och överföring till tredje man), avsnitt 23 (Utlämnning och nyttjande av information), avsnitt 25 (Säkerhetsåtgärder) och avsnitt 31 (Slutbestämmelser), däribland de bestämmelser i detta SAC MOU som avser exportkontroll, särskilt bestämmelserna i punkterna 9.4 och 9.5 i detta avsnitt.
- 9.4 NAMA ska införa ett rättsligt bindande krav på leverantörerna att endast sprida eller nyttja exportkontrollerad information, som tillhandahållits av en part, för de ändamål som godkänts i detta SAC MOU. Leverantören ska även vara juridiskt bunden att endast sprida den exportkontrollerade informationen till en annan leverantör eller underleverantör om leverantören eller underleverantören är juridiskt bunden att endast nyttja den exportkontrollerade informationen för de ändamål som godkänts i detta SAC MOU. NAMA får endast sprida exportkontrollerad information som tillhandahållits av en part enligt detta SAC MOU till sina leverantörer om ett rättsligt bindande avtal har ingåtts enligt denna punkt.
- 9.5 NAMA ska ställa ett rättsligt bindande krav på den blivande leverantören att inte sprida eller på annat sätt nyttja exportkontrollerad information som tillhandahållits av en part annat än i samband med en anbudsinfordran som anordnas inom ramen för något av de ändamål som godkänts enligt detta SAC MOU. Blivande leverantörer som inte tilldelas något kontrakt har endast rätt

att nyttja informationen i samband med anbudsinfordran. Den blivande leverantören ska även vara juridiskt bunden att endast sprida den exportkontrollerade informationen till en blivande underleverantör om denne är juridiskt bunden att endast nyttja den exportkontrollerade informationen i samband med anbudsinfordran. NAMA får endast sprida exportkontrollerad information som tillhandahållits av en part enligt detta SAC MOU till blivande leverantörer om ett rättsligt bindande avtal har upprättats enligt denna punkt. På begäran av den tillhandahållande parten ska NAMA ange till vilka blivande leverantörer och underleverantörer som den exportkontrollerade informationen lämnas ut.

- 9.6 NAMA ska se till att betalningar görs enligt kontrakten inom SAC-programmet. NAMA ska för NAMO:s och parternas räkning i kontrakten infoga, och kräva att leverantören/leverantörerna gör detsamma i underleverantörskontrakten, bestämmelser om granskning av kontrakt beträffande ej konkurrenskraftiga erbjudanden.
- 9.7 NAMA ska i kontrakten infoga ett rättsligt bindande krav på leverantörerna att informera NAMA om de förutser någon kostnadsökning, ändring av tidsplanen eller problem med genomförandet av något kontrakt. Om det uppstår problem av sådan omfattning att SAC-programmets kostnader, tidsplan eller resultat enligt detta SAC MOU kan komma att påverkas negativt ska NAMA kräva att leverantörerna omedelbart informerar NAMA om situationen och ger förslag på åtgärder för att lösa problemen.
- 9.8 Om NAMA beslutar att det inför en kontraktstilldelning är nödvändigt att granska ett kontrakt ska granskningen utföras av den behöriga myndigheten i det partnerland där den berörda leverantören eller underleverantören har sitt säte i enlighet med befintliga avtal mellan parterna och tillämpliga nationella regler och förordningar. Det partnerland där granskningen äger rum står för kostnaderna för granskningen av kontraktet. Om leverantören har sitt säte utanför parternas territorium ska NAMA ordna med granskningen av kontraktet på annat sätt. Kostnaderna för en sådan granskning av ett kontrakt ska i tillämpliga fall fördelas mellan parterna enligt tabell 2, bilaga B. NAMO BOD ska i förväg få relevant information om bland annat granskning av kontrakt och företagna förhandlingar.
- 9.9 NAMA får tilldela kontrakt eller be ett eller flera Nato-organ att tilldela kontrakt för att möta nationella behov i samband med SAC-programmet.

Avsnitt 10

Försäljning och överföring till tredje man

- 10.1 Varken NAMO eller parterna ska sälja, lämna ut eller överföra rättigheterna eller äganderätten till information, utrustning som innehåller sådan information eller utrustning och materiel som gemensamt förvärvats inom programmet till tredje man utan att först ha inhämtat skriftligt samtycke från NAMO BOD och övriga parternas behöriga statliga myndigheter. Dessutom ska varken parten eller NAMO tillåta någon sådan form av försäljning, utlämning

eller överföring, inte ens av ägaren till informationen eller föremålet, utan att först ha inhämtat skriftligt samtycke från NAMO BOD och övriga parter behöriga statliga myndigheter. Sådant samtycke ska endast lämnas om behöriga statliga myndigheter i mottagarlandet skriftligen samtycker till att mottagaren inte kommer att vidta följande åtgärder:

- 10.1.1 Sprida eller tillåta att denna typ av information eller föremål sprids.
- 10.1.2 Använda eller tillåta att denna typ av information eller föremål används för något annat ändamål än dem som parterna angivit.
- 10.2 Om det enligt detta avsnitt krävs samtycke för försäljning, utlämning eller överföring av information eller gemensamt förvärvat utrustning och materiel ska sådant samtycke endast nekas med hänvisning till utrikespolitiska skäl, rikets säkerhet eller nationell lagstiftning. En part får inte neka någon samtycke till försäljning eller överföring till tredje man om parten skulle godkänna att samma information eller utrustning såldes, lämnades ut eller överfördes till samma tredje man på partens territorium.
- 10.3 Försäljning eller annan överföring till tredje man av utrustning som utvecklats eller framställts enligt detta SAC MOU kan medföra en skatt som ska fördelas mellan parterna. Innan en sådan försäljning eller överföring genomförs ska NAMO BOD och parterna fastställa storleken på den eventuella skatten och hur denna ska påläggas. Varje part får dock helt eller delvis avstå från rätten till sin andel av skatten enligt nationella lagar, förordningar och praxis. Kostnader som drivs in av parterna ska fördelas dem emellan utifrån deras bidrag till den delen av SAC-programmet och med hänsyn till huruvida någon part helt eller delvis avstått från rätten till sin andel.
- 10.4 Utan hinder av bestämmelserna i detta avsnitt ska utlämning av information ske i enlighet med respektive parts nationella politik, lagar och förordningar om utlämning av information.

Avsnitt 11

Upplåtelse av utrustning och materiel

- 11.1 Varje part får upplåta sådan utrustning och materiel som behövs för att genomföra AMP till en annan part eller till NAMO. All upplåtelse ska godkännas enligt nationella lagar och förordningar.
- 11.2 NAMA ska på de berörda parternas begäran upprätta en förteckning över all utrustning och materiel som upplåts enligt detta SAC MOU.
- 11.3 NAMO och den eller de mottagande parterna ska endast använda den upplåtna utrustningen och materielen för de ändamål som avses i detta SAC MOU. Utrustningen och materielen tillhör fortfarande den tillhandahållande parten. Den eller de mottagande parterna ska se till att utrustningen och materielen underhålls och är i gott och funktionsdugligt skick. Såvida den tillhandahållande parten inte har godkänt att den upplåtna utrustningen och

materielen förbrukas eller på annat sätt konsumeras utan att den tillhandahållande parten får någon ersättning ska den eller de mottagande parterna eller NAMO återlämna utrustningen och materielen till den tillhandahållande parten i samma skick som den mottogs, bortsett från normalt slitage, eller återlämna utrustningen och materielen och betala kostnaderna för att återställa utrustningen och materielen i samma skick som den mottogs. Om utrustningen och materielen är så skadad att det inte är lönt att reparera den ska den eller de mottagande parterna eller NAMO återlämna utrustningen och materielen till den tillhandahållande parten (såvida den tillhandahållande parten inte skriftligen angivit någon annat) och betala det i förväg avtalade återanskaffningsvärdet. Om utrustningen och materielen har förkommit eller stulits ska den eller de mottagande parterna eller NAMO åt den tillhandahållande parten utfärda ett intyg om det inträffade och betala det i förväg avtalade återanskaffningsvärdet.

- 11.4 Den tillhandahållande parten ska göra allt den kan för att se till att utrustningen och materielen tillhandahålls i användbart och funktionsdugligt skick för det avsedda ändamålet. Den tillhandahållande parten lämnar dock inte någon garanti för att utrustningen och materielen är lämpliga för ett visst ändamål eller en viss användning och åtar sig inte att ändra, förbättra eller anpassa utrustningen och materielen eller någon del därav.
- 11.5 Den tillhandahållande parten uppläter utrustningen och materielen för den avtalade perioden, såvida den inte skriftligen förlängs, dock inte längre än den löptid som fastställts av de berörda parterna eller NAMO.
- 11.6 Den tillhandahållande parten ska på egen bekostnad leverera utrustningen och materielen till NAMO eller den eller de mottagande parterna på den eller de platser som avtalats. Ansvaret för utrustningen och materielen övergår från den tillhandahållande parten till NAMO eller den eller de mottagande parterna vid tidpunkten för mottagandet. Ytterligare transporterung sker på NAMO:s eller den mottagande partens ansvar.
- 11.7 Den tillhandahållande parten ska till NAMO eller den eller de mottagande parterna lämna sådan information som är nödvändig för användningen av utrustningen och materielen.
- 11.8 NAMO eller den eller de mottagande parterna ska vid mottagandet undersöka och upprätta en förteckning över utrustningen och materielen. NAMO eller den eller de mottagande parterna ska även undersöka och göra en förteckning över utrustningen och materielen före återlämnandet (såvida utrustningen och materielen inte ska förbrukas eller konsumeras).
- 11.9 När den upplåtelseperiod som fastställts av de berörda parterna eller NAMO löper ut eller sägs upp (efter eventuell förlängning) eller, om detta inträffar först, när en part frånträder SAC-programmet eller SAC-programmet löper ut eller sägs upp, ska NAMO eller den eller de mottagande parterna på egen bekostnad återlämna utrustningen och materielen till den tillhandahållande parten på den plats som parterna avtalat. Ytterligare transporterung sker på den tillhandahållande partens ansvar.

- 11.10 NAMO eller den eller de mottagande parterna ska skriftligen meddela om den utrustning och materiel som godkänts för konsumtion eller förbrukning har konsumerats eller förbrukats. Om utrustningen och materielen inte har konsumerats eller förbrukats som planerat ska NAMO eller den eller de mottagande parterna, såvida den tillhandahållande parten inte har beslutat något annat, återlämna utrustningen och materielen på egen bekostnad till den tillhandahållande parten på den plats som parterna har avtalat. Ytterligare transporterung sker på den tillhandahållande partens ansvar.
- 11.11 Parterna ska vidta skäligen åtgärder för att skydda de immateriella rättigheter (IPR) som utrustningen och materielen omfattas av.
- 11.12 Parterna ska göra sitt yttersta för att tillhandahålla de resurser och den utrustning och personal som behövs för att översiktsplanen ska kunna genomföras i tid. Vid förseningar eller andra problem överlägger parterna i SAC SB för att hitta en lösning.

Avsnitt 12 Ansvarighet och fordringar avseende NAMO

- 12.1 Parterna ansvarar för skulder som uppkommer med anledning av NAMO:s verksamhet.
- 12.1.1 Parterna ansvarar särskilt för alla former av skulder som uppkommer med anledning av de NAMO-ägda C-17-flygplanen och genomförandet av NAMO AMP. Parterna är dessutom gemensamt och direkt ansvariga inför Nato och tredje man.
- 12.2 Parterna ska genom NAMO BOD göra allt de kan för att behandla, utvärdera och reglera fordringar som riktas mot NAMO enligt följande villkor:
- 12.2.1 En fordringskommitté ska upprättas under NAMO BOD. Fordringskommittén ska ta emot, registrera och handlägga fordringar som riktas mot NAMO och vidarebefordra dem till NAMO BOD med förslag på hur fordringarna ska regleras. Fordringskommittén ska föra protokoll över alla fordringar. NAMO BOD ska utarbeta och besluta om fordringskommitténs TOR.
- 12.2.2 NAMO BOD ska reglera fordringarna i enlighet med bestämmelserna i detta SAC MOU och gällande nationell och internationell rätt, bland annat Ottawaavtalet.
- 12.2.3 Parterna står för kostnader förenade med att reglera fordringarna enligt tabell 2, bilaga B.

- 12.2.4 Fordringar som uppkommer inom ramen för kontrakt som tilldelas enligt detta SAC MOU ska regleras enligt bestämmelserna i kontraktet. Parterna ska inte hålla leverantörer skadeslösa mot skadeståndskrav från tredje man.
- 12.2.5 I denna avdelning ska leverantörernas anställda och agenter inte anses tillhöra en parts civila personal.

DEL III: INSATSER

Avsnitt 13

Inledning

- 13.1 SAC SB ansvarar för att ordna med tillsyn av användningen av C-17-flygplanen och HAW:s verksamhet.
- 13.2 C-17-flygplanen och tillhörande underhållsutrustning ska skötas och underhållas i enlighet med bestämmelserna i del III i detta SAC MOU som närmare beskrivs i CONOPS och i Concept of Support (CONSUP).
- 13.2.1 Parterna ska gemensamt enas om CONOPS och CONSUP. SAC SB får godkänna ändringar av och tillägg till dessa dokument.
- 13.3 NAMO:s medlemsstater, samt Sverige och Finland i egenskap av NAMO-deltagare, ska i utövandet av sina rättigheter enligt NAMO-stadgan delegera relevanta befogenheter enligt del III i detta SAC MOU.

Avsnitt 14

Flaggstat för C-17-flygplanen

- 14.1 C-17-flygplanen ska märkas och registreras enligt gällande lagar och förordningar i flaggstaten. C-17-flygplanen betraktas som statliga flygplan för flaggstatens militära ändamål. Flaggstaten ansvarar för registrering, märkning (applicering av utmärkelsetecken), utfärdande av inledande luftvärdighetsbevis och tillsyn av C-17-flygplanens fortsatta luftvärdighet. Flaggstaten ska fungera som operativ nation.
 - 14.1.1 Luftvärdighetsbevis
 - 14.1.1.1 Flaggstaten ska se till att ett inledande luftvärdighetsbevis utfärdas i enlighet med nationella lagar och förordningar samt CONOPS. Flaggstaten ska ordna med tillsyn av flygplanens fortsatta luftvärdighet i enlighet med nationella lagar och förordningar samt se till att CONOPS följs.
 - 14.1.1.2 Flaggstaten ska upprätta erforderliga rutiner i enlighet med dess nationella lagar och förordningar för utfärdande av luftvärdighetsbevis för C-17-flygplan och ordna med tillsyn av planens fortsatta luftvärdighet under planets livslängd. Parterna ska samordna utarbetandet av dessa rutiner. I rutinerna ska anges vilka uppgifter och skyldigheter som flaggstatens NAA, NAMO och HAW har.
- 14.2 Parterna ska förse flaggstaten med de resurser som behövs för registrering, utfärdande av inledande luftvärdighetsbevis och tillsyn av planens fortsatta luftvärdighet. Kostnaderna ska fördelas enligt tabell 2, bilaga B, och handläggas av NAMA.
- 14.3 Flaggstaten bär ansvaret för dess statliga flygplan i internationellt luftrum eller

inom tredje lands territorium. Ansvaret gäller oavsett flygbesättningens eller lastens nationalitet. Övriga parter bär ansvaret när de tillhandahåller besättningspersonal som ska arbeta på flaggstatens statliga flygplan eller när de har last eller personal ombord.

- 14.4 Diplomatiska tillstånd
- 14.4.1 Flaggstaten ska lämna in ansökningar om diplomatiska tillstånd för uppdrag som utförs av HAW i enlighet med normala nationella och internationella förfaranden. De parter som deltar i ett uppdrag ska i god tid lämna in den information och de dokument som behövs för att få diplomatiskt tillstånd. De parter som lämnar in information och dokument ansvarar för att dess innehåll är riktigt. Mer information om ansökningsförfarandet för diplomatiska tillstånd finns i CONOPS.
- 14.4.1.1 Varken HAW/CC eller någon Pilot In Command (PIC) får tillåta eller godkänna att personal, passagerare, last eller materiel stiger eller förs ombord på C-17-flygplanen i strid med det diplomatiska tillstånd som gäller för uppdraget.
- 14.4.2 Flaggstaten ansvarar för betalningen av uppdragsrelaterad service av C-17-flygplanen när de inte befinner sig på MOB. Dessa kostnader fördelas mellan deltagarna enligt tabell 3, bilaga B. HAW, PIC eller NAMA betalar för flaggstatens räkning.
- 14.5 Flaggstaten ansvarar för att upprätthålla de statliga flygplanens privilegier och immunitet enligt internationell rätt. Övriga parter och NAMO ska hjälpa flaggstaten att uppfylla sina skyldigheter.
- 14.6 Flygbesättningens status
- 14.6.1 Enskilda besättningsmäns status fastställs utifrån gällande internationella avtal mellan besättningsmännen hemland och den stat som besättningsmännen befinner sig i eller flyger över. Parterna ansvarar för att, om önskvärt, vidta åtgärder för sin personal i områden där Nato SOFA, Pfp SOFA eller andra statusavtal inte gäller.
- 14.7 Ombordstigning på C-17-flygplan
- 14.7.1 Flaggstaten ska ge HAW/CC och samtliga PIC rätt att neka vem som helst att stiga ombord på C-17-planen, inklusive statstjänstemän i den stat där C-17-planen landar, dock inte parternas statstjänstemän.
- 14.8 Beväpnad personal
- 14.8.1 Flaggstaten ska ge HAW/CC befogenhet att låta beväpnad militärpersonal flyga med C-17-flygplanen.
- 14.9 Flaggstaten får dra in de befogenheter som ges i detta avsnitt genom att informera HAW/CC om indragandet.

Avsnitt 15
Heavy Airlift Wings struktur

- 15.1 Heavy Airlift Wing (HAW) är en multinationell militär enhet som består av C-17-flygplan, personal, utrustning och inrättningar på MOB som ligger i Papa, Ungern.
- 15.2 HAW är en underenhet på MOB och ska, enligt SAC SB:s beslut, omfattas av parternas politik och förfaranden samt följa basavtalet.
- 15.3 Värdsnationen samtycker till att HAW i enlighet med basavtalet ska ha tillgång till och rätt att utnyttja Papa Air Base och dess inrättningar så länge parterna behöver detta för sin HAW-verksamhet.
- 15.4 HAW/CC ska föra befälet över HAW.
- 15.5 Bemanning av HAW
- 15.5.1 Parterna ska kontinuerligt tillsätta tjänsterna i HAW med kvalificerad och stridsklar personal.
- 15.5.2 Den normala tjänstgöringsperioden löper på fyra år, dock minst tre år, efter fullbordad förberedande utbildning.

Avsnitt 16
Befäl och kontroll

- 16.1 HAW/CC
- 16.1.1 Parterna ger HAW/CC OPCON för att föra befälet över HAW och genomföra insatser med NAMO-ägda C-17-flygplan, därmed förenad materiel, utrustning och all personal som parterna bidrar med till HAW.
- 16.1.1.1 HAW/CC ska utöva OPCON över de styrkor som parterna bidrar med för att genomföra HAW:s operativa uppdrag.
- 16.1.2 Flaggstaten ska ge HAW/CC befogenhet att genomföra insatser med C-17-flygplan inom ramen för detta SAC MOU och CONOPS.
- 16.1.3 HAW/CC ska ensam utöva full kontroll över de tillgångar som ställs till HAW:s förfogande.
- 16.1.4 HAW/CC ansvarar för att identifiera behovet av logistikstöd enligt avsnitt 18.
- 16.1.5 HAW/CC får vända sig till SAC SB för hjälp och råd i vilka frågor som helst. Denna bestämmelse är inte avsedd att medföra någon skyldighet för HAW/CC.

- 16.1.6 Vid sina möten ska HAW/CC informera SAC SB om de insatser som genomförts sedan föregående möte.
- 16.1.7 HAW/CC är ansvarig inför SAC SB för HAW:s uppgifter och verksamhet. Detta innebär inte att SAC SB utövar OPCON, får ge HAW/CC uppdrag eller på något sätt får hindra den militära befälsordningen. Den part som bidrar med HAW/CC bibehåller FULLCOM över HAW/CC.
- 16.1.8 HAW/CC ansvarar för att på de berörda parternas begäran se till att de besättningsmän som utses att genomföra enskilda uppdrag skyddas genom gällande statusavtal med destinationsnationen.
- 16.2 Befälsförhållanden som styr insatserna
- 16.2.1 Parterna bibehåller FULLCOM över sin nationella personal som de bidrar med till HAW. Parterna administrerar FULLCOM genom sin högst rankade representant i HAW som kallas Senior National Representative (SNR).
- 16.2.2 Parterna ska beordra sin personal i HAW att följa de uppdragsrelaterade order som HAW/CC ger.
- 16.2.2.1 Parterna ansvarar för sin personals lydnad.

Avsnitt 17 Insatser

- 17.1 Insatser med C-17-flygplan ska genomföras i enlighet med detta SAC MOU, CONOPS och internationella rättsprinciper.
- 17.1.1 I CONOPS beskrivs rutinerna för parternas vägledning av HAW/CC angående användningen av C-17-flygplanen. Parterna ska i denna vägledning ta upp specifika typer av uppdrag som inte får genomföras, samt last och passagerare som inte får transporteras med C-17-plan.
- 17.1.2 I CONOPS beskrivs även rutinerna för hur en part eller HAW/CC får ansöka om SAC SB:s godkännande för att genomföra en viss typ av uppdrag eller transportera en viss typ av last eller passagerare med C-17-planen.
- 17.2 Användningen av C-17-flygplanen ska ses som en del i den ansökande partens uppdrag och partens redovisade flygtimmar ska användas.
- 17.3 En part får använda sina flygtimmar till stöd för vilken fysisk eller juridisk person som helst som inte är part i detta SAC MOU. C-17-planen får dock inte användas för kommersiella ändamål eller kontrolleras av kommersiella aktörer. Ett sådant stöd ses som en del i den berörda partens uppdrag.
- 17.4 Varje part har rätt att använda C-17-planen under de flygtimmar som den har redovisat för ett kalenderår, med förbehåll för tillgången på C-17-plan. Om en

part har behov av ytterligare flygtimmar under ett kalenderår får parterna dock komma överens om att överföra flygtimmar mellan sig. Om parterna inte kan överföra flygtimmar mellan sig kan SAC SB bevilja ytterligare flygtimmar för att möta ett akut behov.

- 17.5 Ansökan om flygtimmar
 - 17.5.1 Ansökningar om flygtimmar ska göras enligt förfarandet i CONOPS.
 - 17.5.2 Enligt detta SAC MOU ska parterna endast lämna in ansökningar om det finns ett genuint behov av C-17-resurser och vara så flexibla som möjligt när det gäller timing och prioriteringar.
- 17.6 Uppdragsprioriteringar och principer för hanteringen av konkurrerande ansökningar om flygtimmar
 - 17.6.1 Uppdrag ska genomföras enligt prioriteringarna i CONOPS.
 - 17.6.2 HAW/CC har det slutgiltiga avgörandet vid konkurrerande ansökningar om flygtimmar med C-17-flygplan.
 - 17.6.2.1 HAW/CC bör i sitt avgörande beakta följande viktiga faktorer:
 - 17.6.2.1.1 I första hand det omedelbara/akuta behovet av att rädda livet på parternas medborgare.
 - 17.6.2.1.2. I andra hand, om en konflikt uppstår mellan lika högt prioriterade uppdrag, den part med högst antal redovisade flygtimmar.
 - 17.7 HAW/CC har befogenhet att avslå en ansökan om flygtimmar av operativa skäl. Parten ska omedelbart informeras om anledningen till avslaget.
 - 17.8 HAW/CC har inte befogenhet att genomföra uppdraget om flaggstaten meddelar SAC SB och HAW/CC att den anser att C-17-planen används på ett sätt som strider mot dess internationella juridiska åtaganden.
- 17.9 Utredning av olyckor
 - 17.9.1 Flygolyckor och flygincidenter utreds av säkerhetsskäl enligt STANAG 3531 (NATO Standardization Agreement) om de berörda parterna har godkänt detta. Syftet med säkerhetsutredningarna är inte att skuldbelägga någon, att avgöra vem som bär ansvaret eller andra faktorer som inte har med säkerheten att göra. Flaggstaten bär ansvaret som operativ nation enligt STANAG. Utredningen ersätter eller utesluter inte, vare sig helt eller delvis, en parts utredning enligt dess nationella lagar och förordningar.
- 17.10 En part får med hänvisning till rikets säkerhet eller viktiga utrikespolitiska skäl avstå från att delta i ett uppdrag genom att underrätta HAW/CC och via SAC SB informera parterna om detta innan uppdraget genomförs. En part som valt att avstå från att delta i uppdraget får inte ha någon personal, inklusive

besättningsmän, eller last ombord på C-17-planen när uppdraget genomförs. Den part som väljer att avstå från uppdraget påverkas inte av skadestånd eller ersättning som betalas ut till följd av uppdraget.

Avsnitt 18 Logistikstöd

- 18.1 Logistikstöd innefattar alla former av teknik, kvalitetssäkring, underhåll, tillhandahållande, transport, resursförvaltning och stödsystem, samt säkerställande av fortsatt luftvärdighet för att upprätthålla verksamheten.
- 18.2 HAW/CC bär ensam ansvaret för att identifiera logistikstödet till C-17-plan och stödsystem för att uppfylla CONOPS och parternas uppgifter.
- 18.3 HAW/CC bär ensam ansvaret för underhållet, tillsynen av underhållet och kvalitetssäkringen av underhållet av C-17-planen och underhållsutrustningen.
- 18.4 Logistikstödet ska genomföras i enlighet med CONSUP som godkänts av SAC SB.
- 18.5 SAC SB ska meddela NAMO BOD om HAW:s behov av logistikstöd.
- 18.6 NAMA ska i största möjliga utsträckning tillämpa fri konkurrens vid tilldelningen av kontrakt om logistikstöd. Parternas leverantörer ska på begäran tillhandahålla logistikstöd i enlighet med NFRP.

Avsnitt 19 Heavy Airlift Wings status

- 19.1 HAW är en multinationell militär enhet som består av NAMO-ägda C-17-flygplan under ungersk flagg samt andra tillgångar och personal som parterna tillhandahåller enligt villkoren i detta SAC MOU.
 - 19.1.1 Flaggstaten ska genom HAW/CC och PIC fullgöra de skyldigheter som anges i avsnitt 14 i detta SAC MOU.
 - 19.1.2 HAW är ingen juridisk person enligt internationell rätt eller parternas nationella lagar och kan således inte ha några rättigheter eller skyldigheter. HAW ska dock fullgöra sina uppgifter enligt detta SAC MOU och enligt internationella rättsprinciper för statliga flygplan.
- 19.2 Värdsnationen behåller äganderätten till mark, byggnader och fasta installationer som värdsnationen tillhandahåller. Sådana tillgångars juridiska status regleras av värdsnationens lagar och förordningar.
- 19.3 Byggnader och fasta installationer på MOB som förvärvats eller förbättrats inom AMP ägs av värdsnationen i enlighet med basavtalet.

- 19.3.1 Parterna ska genom SAC SB med jämna mellanrum granska de byggnader eller fasta installationer på MOB som förvärvats eller förbättrats av NAMO. Om SAC SB bedömer att HAW inte längre behöver en viss byggnad eller fast installation ska SAC SB genom NAMO inleda ett förfarande för att överföra nyttjanderätten till värdnationen.
- 19.3.2 Parterna, genom SAC SB, och värdnationen ska rådgöra med varandra om villkoren för överförandet av nyttjanderätten för en viss byggnad eller fast installation, inklusive eventuell ersättning för förbättringar eller byggnationer.
- 19.3.3 Tillämpliga förfaranden för överförande av nyttjanderätten och värderingen av byggnader och fasta installationer på MOB beskrivs närmare i basavtalet mellan värdnationen och NAMO.
- 19.4 På parternas territorium regleras statusen för HAW:s militära och civila personal, samt deras underordnade, av Nato SOFA respektive Pfp SOFA. Ytterligare status får beviljas genom ytterligare avtal med värdnationen.

Avsnitt 20

Operativt ansvar och fordringar

- 20.1 Parterna ansvarar för skulder som uppkommer med anledning av HAW:s verksamhet eller orsakas av en av HAW:s medlemmar under genomförandet av dennes uppgifter i samband med SAC-programmet.
- 20.1.1 Parterna är gemensamt och direkt ansvariga inför Nato och tredje man för skulder som uppkommer under insatser med C-17-flygplanen, med undantag för NAC-godkända insatser enligt särskilda Natoavtal som enligt Natos insatspolicy kräver ett särskilt godkännande av NAC.
- 20.2 Parterna ska genom SAC SB göra allt de kan för att behandla, utvärdera och reglera fordringar som riktas mot SAC-programmet enligt följande villkor:
- 20.2.1 En fordringskommitté ska inrättas under SAC SB. Fordringskommittén ska ta emot, registrera och handlägga fordringar som riktas mot SAC-programmet och vidarebefordra dem till SAC SB med förslag på hur fordringarna ska regleras. Fordringskommittén ska föra protokoll över alla fordringar. SAC SB ska utarbeta och godkänna fordringskommitténs TOR.
- 20.2.2 SAC SB ska reglera fordringarna i enlighet med bestämmelserna i detta SAC MOU och gällande nationell och internationell rätt.
- 20.2.2.1 Fordringar ska behandlas enligt bestämmelserna i artikel VIII i Nato SOFA respektive artikel I i Pfp SOFA.
- 20.2.2.2 Fordringar mellan parterna som uppkommer i situationer som inte omfattas av Nato SOFA eller Pfp SOFA ska regleras genom samråd med SAC SB på grundval av principerna i artikel VIII i Nato SOFA.

- 20.2.2.2.1 Parterna avser att avstå från fordringar sinsemellan i situationer som inte omfattas av Nato SOFA eller PfP SOFA på grundval av ömsesidighetsprincipen. Om en part inte kan avstå från fordringar mot en annan part i situationer som inte omfattas av Nato SOFA eller PfP SOFA ska den förklara sin ståndpunkt för SAC SB. När SAC SB har mottagit en sådan förklaring ska den berörda parten inte vara bunden av någon skyldighet att avstå från framtida fordringar gentemot övriga parter och vice versa. Om en part inte kan avstå från fordringar mot en annan part i situationer som inte omfattas av NATO SOFA eller PfP SOFA får den andra parten avstå från att delta i uppdrag som den part som inte kan avstå från fordringar deltar i, i enlighet med de förfaranden som anges i punkt 17.10 i detta SAC MOU. Den part som väljer att avstå från uppdraget påverkas inte av skadestånd eller ersättning som betalas ut till följd av uppdraget.
- 20.2.2.3 Fordringar från tredje man som inte omfattas av Nato SOFA eller PfP SOFA ska behandlas av den eller de parter som SAC SB bedömer vara mest lämpade.
- 20.2.3 Parterna ska gemensamt stå för kostnader för att reglera fordringar som uppstår med anledning av HAW:s verksamhet i enlighet med tabell 2, bilaga B (Ekonomiska frågor) i detta SAC MOU. Om en part har valt att avstå från ett uppdrag som föranledde fordringar ska tabell 2, bilaga B (Ekonomiska frågor) i detta SAC MOU räknas om för de återstående parterna i proportion till deras redovisade flygtimmar.
- 20.2.4 Om fordringar ska betalas enligt detta avsnitt ska SAC SB be att NAMO BOD begär ytterligare bidrag för att täcka dessa kostnader. Utbetalningen görs av NAMA.
- 20.3 Mot bakgrund av det gemensamma ansvaret i punkt 20.1.1 ska parterna hålla flaggstaten skadeslös från alla former av skulder och fordringar som kan uppkomma till följd av utmärkning eller registrering av C-17-planen. Samtliga parter, inklusive den ungerska, står för de kostnader som uppkommer enligt tabell 2, bilaga B, i detta SAC MOU.
- 20.4 PfP-nationers ansvarighet eller ekonomiska ansvar omfattar inte några former av skulder eller fordringar som uppkommer till följd av att C-17-planen används i sådana fientliga sammanhang som omfattas av artikel 5 i Nordatlantiska fördraget om inte nationen i fråga deltar. Om PfP-nationen inte deltar delar den inte kostnaderna för att tillgodose sådana fordringar.
- 20.5 En part som har förklarat att den inte samtycker till att C-17-plan används vid direkt medverkan i väpnade konflikter behöver inte stå för några kostnader för skulder eller fordringar som uppkommer om planen används för detta ändamål.
- 20.6 I denna avdelning ska leverantörernas anställda och agenter inte anses tillhöra en parts civila personal.

Avsnitt 21

Ekonomiska principer och rutiner för Heavy Airlift Wing

- 21.1 Allmänna principer
 - 21.1.1 Den ekonomiska administrationen av HAW:s insatser och stöd regleras i NFRP.
 - 21.1.2 Parterna ska ge så mycket stöd som möjligt för att minimera kostnaderna för HAW:s insatser.
- 21.2 Ekonomiska principer
 - 21.2.1 Respektive part ansvarar för finansieringskraven för specifikt nationellt stöd till en parts militära personal i HAW (t.ex. nationellt administrativt stöd och inhemska inrättningar, såsom bostäder och sjukvård).
- 21.3 Kostnader för militär personal
 - 21.3.1 HAW:s militära tjänster ska inrättas i enlighet med CONOPS.
 - 21.3.2 Tillsättningen av tjänsterna sker på nationell nivå enligt punkt 15.5.1 i detta SAC MOU. Varje part ska tilldelas åtminstone en tjänst inom HAW.
 - 21.3.3 Bidrag av militär personal ska räknas som en icke-finansiell kostnad inom ramen för SAC-programmets utgiftstak i enlighet med NFRP.
 - 21.3.4 Parter vars kostnader för tillsättning av tjänster överstiger deras kostnadsandel enligt tabell 2, bilaga B, erhåller icke-finansiell kredit till ett motsvarande belopp.
 - 21.3.5 Parter vars kostnader för tillsättning av tjänster understiger deras kostnadsandel enligt tabell 2, bilaga B, ska lämna ett ytterligare ekonomiskt bidrag till den operativa budgeten om ett motsvarande belopp.
- 21.4 Budgetprocessen
 - 21.4.1 HAW ska finansieras genom en årlig verksamhetsbudget som administreras av NAMA. HAW/CC ska via SAC SB lämna in en årlig budgetansökan till NAMO BOD för godkännande.
 - 21.4.2 HAW/CC är behörig att efter behov genomföra den godkända verksamhetsbudgeten för att bedriva den dagliga verksamheten och administrationen.
 - 21.4.3 Om HAW behöver genomföra fler insatser än det ordinarie antal som fastställts i verksamhetsbudgeten måste HAW/CC informera SAC SB om de ökade utgifterna. SAC SB ska informera NAMO BOD om det finns behov av ytterligare bidrag från parterna. NAMO BOD ska sedan godkänna ytterligare bidrag innan de används.

- 21.4.4 Fordringar som ska betalas enligt avsnitt 20 ska behandlas i enlighet med bestämmelserna i punkt 20.2 i detta SAC MOU.
- 21.5 Ersättning
- 21.5.1 Kostnader som uppkommer under uppdrag till stöd för en fysisk eller juridisk person som inte är part i detta SAC MOU bärs av den eller de berörda parterna. Den eller de parter som får ersättning för ett sådant uppdrag får behålla denna i enlighet med partens eller parternas nationella lagar och förordningar.

Avsnitt 22
Configuration Management (CM)

- 22.1 Uppgifter och skyldigheter
- 22.1.1 NAMA ska utöva CM för NAMO-ägda flygplanssystem, maskinvara, programvara, simulatorer och särskild underhållsutrustning i enlighet med CONOPS och CONSUP.
- 22.2 Driftskompatibiliteten med USAF:s system ska bevaras. Parterna ska i största möjliga utsträckning garantera driftskompatibilitet mellan HAW:s system och de nationella system som HAW kan komma att samverka med.

DEL IV: ALLMÄNNA FRÅGOR

Avsnitt 23

Utlämning och nyttjande av information

- 23.1 Allmänt
- 23.1.1 Parterna inser att det är nödvändigt att omedelbart utbyta all den information som krävs för att genomföra SAC-programmet om SAC-programmet ska bli en framgång. Parterna ska förvärva tillräckligt med information och rättigheter att nyttja denna information för förvärv, hantering, underhåll och drift av C-17-flygplan och andra tillgångar. Den information som ska förvärvas ska avseende typ och mängd vara förenlig med de syften som anges i avsnitt 3 (Syfte och tillämpningsområde) i detta SAC MOU.
- 23.1.2 Följande exportkontrollbestämmelser ska gälla för överföring av information:
- 23.1.2.1 Information ska överföras i enlighet med den tillhandahållande partens gällande lagar och förordningar om exportkontroll. All exportkontrollerad information som en part överför till en annan part eller NAMO får, såvida detta inte begränsas av den tillhandahållande partens behöriga tjänstemän vid tidpunkten för överförandet, föras vidare till leverantörer, underleverantörer, blivande leverantörer och blivande underleverantörer, med förbehåll för kraven i avsnitt 9 (Kontrakt). Leverantörer, underleverantörer, blivande leverantörer och blivande underleverantörer i en parts land får överföra exportkontrollerad information till leverantörer, underleverantörer, blivande leverantörer och blivande underleverantörer i en annan parts land i enlighet med detta SAC MOU, med förbehåll för de villkor som fastställs genom licenser eller andra godkännanden som utfärdas av den tillhandahållande partens regering i enlighet med dess gällande lagar och förordningar om exportkontroll.
- 23.1.2.2 Om en part anser det nödvändigt att begränsa den vidareöverföring av exportkontrollerad information som anges i punkt 23.1.2.1 ovan ska den omedelbart informera de övriga parterna om detta. Om det sedan införs begränsningar och en berörd part invänder mot detta ska partens ledamot i NAMO BOD omedelbart underrätta de övriga parternas ledamöter i NAMO BOD varpå de genast ska diskutera hur frågorna ska lösas eller hur eventuella negativa effekter ska lindras.
- 23.1.2.3 Utan hinder av bestämmelserna om skydd av information i detta SAC MOU, särskilt i avsnitt 10 (Försäljning och överföring till tredje man), avsnitt 23 (Utlämning och nyttjande av information), avsnitt 25 (Säkerhetsåtgärder) och avsnitt 26 (Kontrollerad men ej sekretessbelagd information), gäller de särskilda exportkontrollbestämmelserna i avsnitt 9 (Kontrakt) och i detta avsnitt inte överföring av information mellan parter som inte tillhör amerikanska DOD när informationsutbytet inte omfattar amerikansk exportkontrollerad information.

- 23.1.3 Utan hinder av bestämmelserna i detta avsnitt ska utlämning av information ske i enlighet med respektive parts nationella politik, lagar och förordningar om utlämning av information.
- 23.2 Äganderättsskyddad information
 - 23.2.1 Med förbehåll för parternas befintliga rättigheter ska den som framställer information äga alla IPR avseende denna.
 - 23.2.2 All information som är föremål för IPR-begränsningar när det gäller utlämning och nyttjande ska identifieras och märkas och ska, beroende på dess sekretessbeteckning, hanteras antingen som kontrollerad men ej sekretessbelagd information eller som sekretessbelagd information.
 - 23.2.3 För parter som är medlemmar i NATO ska bestämmelserna i NATO Agreement on the Communication of Technical Information for Defense Purposes, som undertecknades i Bryssel den 19 oktober 1970, och tillämpningsföreskrifterna för NATO Agreement on the Communication of Technical Information for Defense Purposes, som godkändes av NAC den 1 januari 1971, (eller efterföljande avtal och föreskrifter) gälla för information som omfattas av IPR. De parter som deltar i PfP samtycker till att det, i den mån det är tillåtet enligt deras nationella lagar och förordningar, införs bestämmelser i SAC-programmets Program Security Instruction (PSI) som är minst lika stränga som gällande säkerhetsöverenskommelser/säkerhetsavtal, med tillhörande tillämpningsföreskrifter, mellan dessa parter och Nato.
- 23.3 Information som tillhandahålls eller framställs av parterna under genomförandet av SAC-programmet ska hanteras i enlighet med punkterna 23.4–23.x nedan.
- 23.4 Statlig förgrundsinformation
 - 23.4.1 Utlämning
 - 23.4.1.1 All statlig förgrundsinformation som framställs av en parts militära eller civila personal ska omedelbart och utan avgift lämnas ut till parterna och NAMO.
 - 23.4.2 Nyttjande
 - 23.4.2.1 Varje part och NAMO får utan avgift nyttja all statlig förgrundsinformation för försvarsändamål. Den part som framställer den statliga förgrundsinformationen behåller även rätten att nyttja den. Information som säljs eller överförs till tredje man omfattas av bestämmelserna i avsnitt 10 (Försäljning och överföring till tredje man) i detta SAC MOU.
- 23.5 Statlig bakgrundsinformation
 - 23.5.1 Utlämning

- 23.5.1.1 Varje part ska på begäran omedelbart och utan avgift till de övriga parterna och NAMO lämna ut all relevant statlig bakgrundsinformation som framställs av dess militära eller civila personal utanför ramen för detta SAC MOU, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
- 23.5.1.1.1 Denna statliga bakgrundsinformation är nödvändig eller till hjälp vid genomförandet av detta SAC MOU. Det är den part som förfogar över informationen som efter samråd med de ansökande parterna avgör om den är "nödvändig" eller "till hjälp" vid genomförandet av detta SAC MOU.
- 23.5.1.1.2 Denna statliga bakgrundsinformation får endast lämnas ut om det inte kränker IPR-innehavarnas rättigheter.
- 23.5.1.1.3 Utlämning av statlig bakgrundsinformation ska ske i enlighet med den tillhandahållande partens nationella politik och förordningar om informationsutlämning.
- 23.5.1.1.4 All utlämning eller överföring av statlig bakgrundsinformation till leverantörer ska ske i enlighet med den tillhandahållande partens lagar och förordningar om exportkontroll.
- 23.5.2 Nyttjande
- 23.5.2.1 Den ansökande parten får utan avgift nyttja statlig bakgrundsinformation som överförs från en annan part för ändamål som rör SAC-programmet. Den ansökande parten får, med förbehåll för IPR som innehas av andra aktörer än parterna, utan avgift nyttja denna statliga bakgrundsinformation för försvarsändamål när informationen är nödvändig för nyttjandet av förgrundsinformationen. Den tillhandahållande parten ska i samråd med den andra parten avgöra om den statliga bakgrundsinformationen är nödvändig för nyttjandet av förgrundsinformationen. Den tillhandahållande parten behåller samtliga rättigheter avseende denna statliga bakgrundsinformation.
- 23.6 Leverantörsrelaterad förgrundsinformation
- 23.6.1 Utlämning
- 23.6.1.1 Leverantörsrelaterad förgrundsinformation som framställs och tillhandahålls av leverantörer ska omedelbart och utan avgift lämnas ut till parterna och NAMO.
- 23.6.2 Nyttjande
- 23.6.2.1 Varje part och NAMO får utan avgift nyttja eller låta nyttja all leverantörsrelaterad förgrundsinformation som framställs och tillhandahålls av parternas leverantörer för försvarsändamål. Den part vars leverantörer framställer och tillhandahåller förgrundsinformationen behåller även all nyttjanderätt till informationen i enlighet med gällande kontrakt. Leverantörsrelaterad förgrundsinformation som säljs eller överförs till tredje man omfattas av bestämmelserna i avsnitt 10 (Försäljning och överföring till

tredje man) i detta SAC MOU.

23.7 Leverantörsrelaterad bakgrundsinformation

23.7.1 Utlämning

23.7.1.1 NAMO eller en upphandlande part ska omedelbart och utan avgift till de övriga parterna och NAMO lämna ut all leverantörsrelaterad bakgrundsinformation som framställts av dess leverantörer och som tillhandahålls inom ramen för kontrakt som tilldelats i enlighet med detta SAC MOU. All annan bakgrundsinformation som framställs av leverantörer och som en part förfogar över ska på begäran omedelbart och utan avgift överlämnas till de övriga parterna och NAMO, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:

23.7.1.1.1 Denna leverantörsrelaterade bakgrundsinformation är nödvändig eller till hjälp för SAC-programmet. Det är den part som förfogar över informationen som efter samråd med de ansökande parterna och NAMO avgör om den är "nödvändig" eller "till hjälp" för SAC-programmet.

23.7.1.1.2 Denna leverantörsrelaterade bakgrundsinformation får endast lämnas ut om detta inte kränker IPR-innehavarnas rättigheter.

23.7.1.1.3 Utlämning av leverantörsrelaterad bakgrundsinformation ska ske i enlighet med den tillhandahållande partens nationella politik och förordningar om informationsutlämning.

23.7.1.1.4 All utlämning eller överföring av leverantörsrelaterad bakgrundsinformation till leverantörer ska ske i enlighet med den tillhandahållande partens lagar och förordningar om exportkontroll.

23.7.2 Nyttjande

23.7.2.1 De mottagande parterna och NAMO får, med förbehåll för eventuella begränsningar från andra IPR-innehavare än parterna, utan avgift nyttja all leverantörsrelaterad bakgrundsinformation som leverantörer tillhandahåller inom ramen för kontrakt som tilldelats i enlighet med detta SAC MOU för ändamål som rör SAC-programmet. En ansökande part eller NAMO får, med förbehåll för eventuella begränsningar av andra IPR-innehavare än parterna, utan avgift nyttja all annan leverantörsrelaterad bakgrundsinformation som överförs från en annan parts leverantörer för ändamål som rör SAC-programmet. Den ansökande parten eller NAMO får, med förbehåll för sådana skäliga villkor som kan vara nödvändiga att avtala med leverantören, nyttja denna leverantörsrelaterade bakgrundsinformation för försvarsändamål när informationen är nödvändig för nyttjandet av förgrundsinformationen. Den tillhandahållande parten ska i samråd med den ansökande parten och NAMO avgöra om den leverantörsrelaterade bakgrundsinformationen är nödvändig för nyttjandet av förgrundsinformationen. Den tillhandahållande parten behåller samtliga rättigheter avseende denna bakgrundsinformation.

- 23.8 Alternativa användningsområden för informationen
- 23.8.1 All bakgrundsinformation som en part tillhandahåller får endast nyttjas av de övriga parterna och NAMO för de ändamål som anges i detta SAC MOU, såvida den tillhandahållande parten inte skriftligen medgivit någonting annat.
- 23.8.2 Varje part måste lämna ett skriftligt medgivande innan förgrundsinformation nyttjas för andra ändamål än dem som anges i detta SAC MOU.
- 23.9 Patent
- 23.9.1 Varje part och NAMA ska i samtliga kontrakt inom ramen för SAC-programmet infoga en bestämmelse som reglerar förfoganderätten till innovationer och patent inom SAC-programmet på något av följande två sätt:
- 23.9.1.1 Det föreskrivs att parten har rättigheterna till alla sådana innovationer, samt rätten att ansöka om patent för dem, utan hinder av den berörda leverantören.
- 23.9.1.2 Det föreskrivs att leverantören har rättigheterna (eller kan välja att behålla rättigheterna) till sådana innovationer, samt rätten att ansöka om patent för dem, samtidigt som parterna garanteras rätten att utan avgift nyttja innovationerna och eventuella patent avseende dessa, enligt villkor som överensstämmer med bestämmelserna i punkt 23.7.2.1 i detta avsnitt.
- 23.9.2 Bestämmelserna i punkterna 23.9.3–23.9.6 nedan gäller patenträttigheter för samtliga innovationer som framställs av parternas militära eller civila personal, inklusive dem som framställs inom statsägda inrättningar, samt för samtliga innovationer som framställs av leverantörer och som den upphandlande parten eller NAMO har rättigheterna till eller har rätt att förvärva rättigheterna till.
- 23.9.3 När en part har eller kan skaffa sig rätten att lämna in en ansökan om patent för en innovation ska parten rådgöra med de övriga parterna angående ansökan. Den part som har eller får rättigheterna till en sådan innovation ska ansöka, låta ansöka eller ge de övriga parterna möjlighet att för den rättsinnehavande partens räkning ansöka om patent för innovationen i andra länder. En part ska omedelbart underrätta de övriga parterna och NAMO om att en patentansökan har lämnats in. Om en part som har lämnat in eller låtit lämna in en patentansökan inte fullföljer ansökan eller inte längre upprätthåller det patent som beviljats eller utfärdats på grundval av ansökan ska parten underrätta de övriga parterna och NAMO om beslutet och låta de övriga parterna eller NAMO fullfölja ansökan respektive upprätthålla patentet.
- 23.9.4 Varje part ska förses med kopior på patentansökningar som lämnas in och patent som beviljas för innovationer inom SAC-programmet.
- 23.9.5 Varje part ska avseende sina patent på innovationer ge de övriga parterna och NAMO en icke-exklusiv, oåterkallelig, royaltyfri licens att använda eller låta använda innovationen över hela världen inom ramen för SAC-programmet.
- 23.9.6 För parter som är medlemmar i Nato ska skyddet och garantierna av

patentansökningar eller andra IPR som innehåller sekretessbelagd information inom ramen för detta SAC MOU vara minst lika stränga som kraven i NATO Agreement for the Mutual Safeguarding of Secrecy of Inventions Relating to Defence and for Which Applications for Patents Have Been Made, som undertecknades i Paris den 21 september 1960, med tillhörande tillämpningsföreskrifter (eller eventuella senare avtal och föreskrifter). Parter som är medlemmar i PfP samtycker till att införa bestämmelser i PSI som är minst lika stränga som kraven i NATO Agreement for the Mutual Safeguarding of Secrecy of Inventions Relating to Defence and for Which Applications for Patents Have Been Made, som undertecknades i Paris den 21 september 1960, med tillhörande tillämpningsföreskrifter, i den mån det är tillåtet enligt parternas nationella lagar och förordningar. För parter som är medlemmar i PfP är det PSI som gäller om PSI och Nato-avtalet skulle strida mot varandra.

- 23.10 Varje part ska underrätta de övriga parterna om den anklagas för intrång i de immateriella rättigheterna under arbete som utförs inom SAC-programmet för en eller flera övriga parters räkning. I den mån detta är möjligt ska övriga berörda parter tillhandahålla information som kan underlätta för parten att bestrida anklagelserna. Varje part ansvarar för hanteringen av de anklagelser om intrång i de immateriella rättigheterna som riktas mot den och ska under hanteringen och innan en eventuell uppgörelse nås rådgöra med övriga parter. Kostnaderna för att lösa sådana tvister om intrång i de immateriella rättigheterna ska delas mellan parterna i proportion till deras ekonomiska bidrag för arbetet enligt tabell 2, bilaga B i detta SAC MOU. Parterna ska, i den mån det är tillåtet enligt deras nationella lagar, förordningar och praxis, ge sitt tillstånd och medgivande till att alla innovationer som omfattas av patent får nyttjas och produceras under det arbete som utförs inom SAC-programmet, eller, om det bedöms nödvändigt för arbetet inom SAC-programmet, ge sitt tillstånd och medgivande för icke-kommersiella upphovsrätter som beviljas eller på annat sätt tillhandahålls av deras respektive länder.

Avsnitt 24 Besök på anläggningar

- 24.1 Varje part ska låta övriga parters anställda eller anställda hos övriga parters leverantörer avlägga för SAC-programmet relevanta besök på sina försvarsanläggningar, försvarsorgan och försvarslaboratorier samt sina leverantörers industrianläggningar, förutsatt att parterna har godkänt besöket och de anställda har erforderlig och lämplig säkerhetsklassning och behovsenlig behörighet.
- 24.2 All besökande personal måste följa värdpartens säkerhetsföreskrifter. Information som lämnas ut eller görs tillgänglig för besökare ska behandlas som om den överlämnats till den part som står bakom den besökande personalen och ska omfattas av bestämmelserna i detta SAC MOU.
- 24.3 Ansökningar om tillstånd för en parts personal att besöka en annan parts inrättningar ska samordnas via officiella kanaler och följa värdpartens

etablerade besöksrutiner. Besöksansökningar ska märkas med SAC-programmets namn och lämnas in i enlighet med internationella besöksrutiner (enligt Multinational Industrial Security Working Groups (MISWG) dokument nr 7).

- 24.4 Listor över varje parts personal som löpande behöver besöka de övriga parternas inrättningar ska lämnas in via officiella kanaler i enlighet med internationella rutiner för återkommande besök.

Avsnitt 25 Säkerhetsåtgärder

- 25.1 All sekretessbelagd information som utbyts eller framställs i samband med detta SAC MOU ska nyttjas, överföras, lagras, hanteras och skyddas enligt parternas gällande nationella säkerhetslagar och säkerhetsförfordningar, i den mån de ger ett minst lika strängt skydd som det som gäller för Natos sekretessbelagda information enligt dokumentet C-M(2002)49 (Security within the North Atlantic Treaty Organization) och senare ändringar.
- 25.2 Sekretessbelagd information ska endast överföras via regeringskanaler eller via kanaler som godkänts av parternas National Security Authorities (NSA) eller Designated Security Authorities (DSA). Sådan information ska märkas med sekretessbeteckning och ursprungsland.
- 25.3 Varje part ska vidta alla åtgärder som står till buds enligt lag för att se till att sekretessbelagd information som tillhandahålls eller framställs i enlighet med detta SAC MOU skyddas från ytterligare utlämning, med undantag för bestämmelserna i punkt 25.8 i detta avsnitt, såvida de övriga parterna inte samtycker till att informationen lämnas ut. Varje part ska därför säkerställa följande:
- 25.3.1 Mottagarna ska inte röja den sekretessbelagda informationen till någon regering, nationell organisation eller annan tredje man utan att först ha inhämtat skriftligt medgivande från den tillhandahållande parten, i enlighet med förfarandena i avsnitt 10 (Försäljning och överföring till tredje man).
- 25.3.2 Mottagarna ska inte nyttja den sekretessbelagda informationen för andra ändamål än dem som anges i detta SAC MOU.
- 25.3.3 Mottagaren ska följa alla begränsningar i fråga om spridning av och tillgång till sekretessbelagd information som tillhandahålls inom ramen för detta SAC MOU.
- 25.4 Parterna ska utreda samtliga fall där det konstateras eller finns anledning att misstänka att sekretessbelagd information som tillhandahålls eller framställs i enlighet med detta SAC MOU har förkommit eller lämnats ut till obehöriga personer. Varje part ska omedelbart lämna fullständig information till de övriga parterna om dessa händelser, om slutresultatet av utredningen och om vilka åtgärder som vidtagits enligt nationella lagar och förfordningar för att

förhindra att det upprepas.

- 25.5 När det gäller den part där ett sekretessbelagt kontrakt tilldelas är det partens NSA/DSA som inom partens territorium ansvarar för administrationen av säkerhetsåtgärder för att skydda den sekretessbelagda informationen i enlighet med partens lagar och förordningar. Innan sekretessbelagd information som förvärvats inom ramen för detta SAC MOU lämnas ut till en leverantör, blivande leverantör eller underleverantör ska NSA/DSA vidta följande åtgärder:
- 25.5.1 Försäkra sig om att en sådan leverantör, blivande leverantör eller underleverantör med inrättningar har förmåga att skydda informationen.
- 25.5.2 I tillämpliga fall bevilja säkerhetsklassning av inrättningarna.
- 25.5.3 I tillämpliga fall bevilja säkerhetsklassning av all personal vars uppgifter kräver tillgång till sekretessbelagd information.
- 25.5.4 Säkerställa att alla personer som får tillgång till den sekretessbelagda informationen är informerade om att de är skyldiga att skydda denna information i enlighet med nationella säkerhetslagar och säkerhetsförordningar, samt bestämmelserna i detta SAC MOU.
- 25.5.5 Genomföra regelbundna säkerhetsinspektioner av säkerhetsklassade inrättningar för att säkerställa att den sekretessbelagda informationen är ordentligt skyddad.
- 25.5.6 Säkerställa att tillgången till den sekretessbelagda informationen är begränsad till personer som behöver ta del av informationen för att genomföra bestämmelserna i detta SAC MOU.
- 25.6 Leverantörer, blivande leverantörer eller underleverantörer som NSA/DSA bedömer stå under finansiell, administrativ, politisk eller ekonomisk kontroll av tredje mans medborgare eller aktörer får endast teckna ett leverantörskontrakt eller underleverantörskontrakt där det krävs tillgång till sekretessbelagd information som tillhandahålls eller framställs enligt detta SAC MOU om det är möjligt att vidta åtgärder för att garantera att tredje mans medborgare eller aktörer inte får tillgång till sekretessbelagd information. Om det inte är möjligt att vidta åtgärder för att förhindra att tredje mans medborgare eller andra aktörer får tillgång till informationen måste man rådfråga och inhämta övriga parter medgivande innan informationen lämnas ut.
- 25.7 Den ansvariga parten eller leverantören ska utse en eller flera personer i tillräckligt hög befattning för att effektivt kunna skydda sekretessbelagd information som hänför sig till detta SAC MOU på alla inrättningar där sekretessbelagd information ska användas. Dessa tjänstemän ska ansvara för att se till att det endast är vederbörligen godkända personer med ett behov av att ta del av informationen för sin tjänsteutövning som får tillgång till sekretessbelagd information som rör detta SAC MOU.

- 25.8 Varje part ska se till att det endast är personer med erforderlig säkerhetsklassning och ett särskilt behov av att få tillgång till den sekretessbelagda informationen för att delta i SAC-programmet som får tillgång till den sekretessbelagda informationen.
- 25.9 SAC SB ska utarbeta och upprätthålla en Program Security Instruction (PSI) och en Security Classification Guide (SCG) för SAC-programmet. SAC PSI och SAC SCG beskriver vilka metoder som ska användas för att säkerhetsklassa, märka, nyttja, överföra och skydda information och kräver att märkningen av all exportkontrollerad sekretessbelagd information ska innehålla tillämpliga exportkontrollmärkningar som fastställs i SAC PSI i enlighet med nationella lagar och förordningar. SAC PSI och SAC SCG, eller ändringar av dessa, ska granskas och godkännas av parternas NSA/DSA och är tillämpliga på all NAMA-, regerings- och leverantörspersonal som deltar i SAC-programmet. SCG ska regelbundet granskas och omarbetas i syfte att sänka sekretessbeteckningen för information inom SAC-programmet när detta är lämpligt.
- 25.10 SAC PSI och SAC SCG gäller även för HAW. Särskilda säkerhetsrutiner för att skydda C-17-flygplanen, deras last och personal beskrivs i CONOPS och CONSUP.
- 25.11 Utan hinder av bestämmelserna i detta avsnitt ska utlämning av sekretessbelagd information ske i enlighet med respektive parts nationella lagar och förordningar.
- 25.12 Information som tillhandahålls eller framställs enligt detta SAC MOU får ha en lika hög säkerhetsklassning som Nato Secret. Detta SAC MOU är inte sekretessbelagt vare sig till form eller innehåll.

Avsnitt 26

Kontrollerad men ej sekretessbelagd information

- 26.1 Om inget annat framgår av detta SAC MOU eller skriftligen godkänns av den tillhandahållande parten ska kontrollerad men ej sekretessbelagd information som tillhandahålls eller framställs enligt detta SAC MOU kontrolleras enligt följande:
- 26.1.1 Sådan information ska endast användas för de ändamål som godkänns i avsnitt 23 (Utlämning och nyttjande av information).
- 26.1.2 Tillgången till sådan information ska begränsas till personal som behöver ta del av informationen för de ändamål som godkänns i punkt 26.1.1 i detta avsnitt och regleras av bestämmelserna i avsnitt 10 (Försäljning och överföring till tredje man).
- 26.1.3 Varje part ska vidta alla åtgärder som står till buds enligt lag, vilket kan

innefatta nationell säkerhetsklassning, för att med undantag för bestämmelserna i punkt 26.1.2 i detta avsnitt skydda sådan information från ytterligare utlämning (inklusive lagstadgad utlämning), såvida den tillhandahållande parten inte samtycker till att informationen lämnas ut. Om information har lämnats ut till obehöriga eller om det är troligt att informationen enligt lag kan behöva lämnas ut till ytterligare personer ska den tillhandahållande parten omedelbart meddelas om detta.

- 26.2 För att göra det lättare att genomföra lämpliga kontroller ska den tillhandahållande parten se till att kontrollerad men ej sekretessbelagd information är ordentligt märkt för att garantera dess förtroliga art. Parternas exportkontrollerade information ska märkas i enlighet med den berörda partens exportkontrollmärkning som anges i SAC PSI. Parterna ska i förväg skriftligen besluta om hur andra former av kontrollerad men ej sekretessbelagd information ska märkas och beskriva denna märkning i SAC PSI.
- 26.3 Kontrollerad men ej sekretessbelagd information som tillhandahålls eller framställs i enlighet med detta SAC MOU ska hanteras på ett sätt som garanterar den kontroll som anges i 26.1 i detta avsnitt.
- 26.4 Innan parterna godkänner utlämning av kontrollerad men ej sekretessbelagd information till leverantörer ska parterna se till att leverantörerna är juridiskt bundna att kontrollera denna information i enlighet med bestämmelserna i detta avsnitt.

Avsnitt 27

Anslutning av ytterligare parter och ändring av antalet redovisade flygtimmar

- 27.1 En medlemsstat i Nato får ansluta sig till SAC-programmet efter omröstning i NAMO BOD och SAC SB med enhälligt bifall. En Nato-medlemsstats anslutning är beroende av de medlemsvillkor som NAMO BOD, SAC SB och den blivande medlemsstaten kommer överens om i enlighet med NAMO-stadgan.
- 27.2 En medlemsstat i Pfp får ansluta sig till SAC-programmet efter omröstning i NAMO BOD och SAC SB med enhälligt bifall. En godkänd Pfp-stat ska ingå ett avtal för att delta i NAMO. Avtalet om att delta i NAMO ska reglera alla nödvändiga aspekter av ett sådant deltagande, inklusive rättigheter och skyldigheter gentemot Nato, undertecknas av NAMO BOD och SAC SB samt godkännas av NAC. En medlemsstat i Pfp omfattas dock inte av Natos internationella rättskapacitet eller den rättskapacitet som Nato har i kraft av artikel IV i Ottawaavtalet.
- 27.3 Varje part som ansluter sig till SAC-programmet ska i regel göra ett ekonomiskt bidrag i enlighet med kostnadsfördelningsprinciperna i detta SAC MOU (avsnitt 8, Ekonomiska principer och rutiner). De befintliga parterna och kandidatlandet ska överväga och förhandla det föreslagna bidraget. Det är de befintliga parternas åsikt att varje anslutande part bör ersätta de befintliga parterna för en skäligen andel av förvärvs- och investeringskostnaderna enligt

överenskommelse i SAC SB. Det är de befintliga parternas åsikt att varje anslutande part bör ansluta sig till SAC-programmet med ett årligt åtagande om minst 40 flygtimmar.

- 27.4 Parter som vill ändra sin andel av SAC-programmet ska följa rutinerna för nya parter i enlighet med punkt 27.3.
- 27.5 En anslutning eller ändring av antalet årligen redovisade flygtimmar verkställs genom en ändring av detta SAC MOU som ska undertecknas av samtliga befintliga parter och i tillämpliga fall av den anslutande parten.
- 27.6 En anslutning eller ändring av antalet redovisade flygtimmar träder i kraft den dag då den aktuella ändringen av detta SAC MOU förseddes med den sista underskriften.

Avsnitt 28

Tullavgifter, skatter och liknande avgifter

- 28.1 Eftersom NAMO/NAMA undantas från tullavgifter, skatter och kvantitetsbegränsningar inom samtliga länder som är parter i Agreement on the Status of the North Atlantic Treaty Organization, National Representatives and International Staff (Ottawa, den 20 september 1951) ska parterna göra alla förvärv, all export, import m.m. inom SAC-programmet genom NAMO/NAMA.
- 28.2 I den mån det är tillåtet enligt parternas gällande lagar och förordningar ska parterna sträva efter att se till att lätt identifierbara skatter, tullavgifter och liknande avgifter eller kvantitets- eller kvalitetsbegränsningar av import och export inte tas ut i samband med SAC-programmet.
- 28.3 De berörda parterna ska sträva efter att se till att sådana skatter, tullavgifter och liknande avgifter som det finns undantag för enligt ovan inte tas med i priset för information eller materiel som framställs inom ramen för AMP. Parterna ska administrera sådana skatter, tullavgifter och liknande avgifter på ett så fördelaktigt sätt som möjligt för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de åtgärder som beskrivs i detta SAC MOU.
- 28.4 När det gäller andra parter än värdnationen ska den part som kommer från ett land där det tas ut skatter, tullavgifter eller liknande avgifter stå för dessa kostnader utöver partens kostnadsandel i SAC-programmet.
- 28.5 När det gäller värdnationen ska det undantag från att betala tullavgifter, skatter eller liknande avgifter som behövs för att NAMO ska kunna fullgöra sina uppgifter regleras i HNA mellan NAMO och värdnationen enligt villkor som är minst lika fördelaktiga för SAC-programmet som dem som föreskrivs i detta avsnitt.

Avsnitt 29
Twistlösning

- 29.1 Tvister angående tolkningen eller genomförandet av detta SAC MOU ska inte hänskjutas till nationell eller internationell domstol eller tredje man utan lösas genom samråd mellan de berörda parterna.

Avsnitt 30
Ändring, frånträde och uppsägning

- 30.1 Parterna kan närsomhelst skriftligen komma överens om att ändra detta SAC MOU. En ändring träder ikraft enligt ändringsbestämmelserna.
- 30.2 Om en part önskar frånträda detta SAC MOU ska följande förfarande tillämpas:
- 30.2.1 Innan en part lämnar en formell begäran om frånträde ska parterna ingående överlägga om konsekvenserna av frånträdet och huruvida det är möjligt att undvika frånträdet eller minimera dess konsekvenser.
- 30.2.2 Den part som frånträder detta SAC MOU ska skriftligen meddela övriga parter om detta minst ett år före den dag då frånträdet träder ikraft.
- 30.2.3 Frånträde från detta SAC MOU innebär bland annat att parten lämnar NAMO om parten inte har undertecknat något annat samförståndsavtal med NAMO. I tillämpliga fall ska övriga parter gemensamt, genom Natos generalsekreterare, överlämna en begäran till NAC om ändring av NAMO-stadgan ilighet därmed.
- 30.2.4 SAC SB ska överväga och besluta om hur SAC-programmet lämpligen ska fortsätta att bedrivas och fullgöras till alla parters belåtenhet.
- 30.3 Den frånträdande parten ska uppfylla alla sina åtaganden till och med dagen för frånträdet.
- 30.4 Den frånträdande parten ska på begäran av övriga parter göra allt som står i dess makt för att övriga parter ska kunna fullfölja SAC-programmet enligt detta SAC MOU.
- 30.5 Alla direkta kostnader som uppstår till följd av ett frånträde, inbegripet kostnaderna för uppsägning eller ändring av kontrakt på grund av frånträdet, ska, såvida inte SAC SB beslutar något annat, bäras av den frånträdande parten. Övriga parter ska, i samråd med den frånträdande parten, fastställa det mest ekonomiska förfarandet i detta avseende. Kostnaderna för den frånträdande parten ska dock inte, med hänsyn till de belopp som den frånträdande parten redan har betalat, överstiga partens sammanlagda åtagande enligt detta SAC MOU.

- 30.6 Parterna får behålla all information och rättigheterna till denna som före frånträdet erhållits inom ramen för detta SAC MOU, med förbehåll för de bestämmelser i detta SAC MOU som gällde före frånträdet.
- 30.7 Parterna får närsomhelst genom ett gemensamt och enhälligt beslut skriftligen komma överens om att säga upp detta SAC MOU. En sådan uppsägning ska göras på ett så ekonomiskt sätt som möjligt. Efter NAC:s upplösning av NAMO ska parterna, med hänsyn till eventuella vinster till följd av försäljningen av tillgångar, gemensamt betala uppsägningskostnaderna enligt NAMO-stadgan och den kostnadsfördelning som anges i tabell 1 och 2, bilaga B.
- 30.8 Vid en uppsägning av detta SAC MOU ska det C-17-flygplan som Förenta staterna tillhandahållit i form av ett icke-finansiellt bidrag återlämnas till Förenta staterna enligt de förfaranden för avyttring av tillgångar som anges i NAMO-stadgan.
- 30.9 Parternas respektive förmåner och skyldigheter enligt avsnitt 10 (Försäljning och överföring till tredje man), avsnitt 11 (Upplåtelse av utrustning och materiel), avsnitt 12 (Ansvarighet och fordringar), avsnitt 23 (Utlämning och nyttjande av information), avsnitt 25 (Säkerhetsåtgärder), avsnitt 29 (Tvistlösning) och avsnitt 30 (Ändring, frånträde och uppsägning) ska fortsätta att gälla utan hinder av att någon part frånträder detta SAC MOU eller detta SAC MOU ändras, sägs upp eller löper ut.

Avsnitt 31 Slutbestämmelser

- 31.1 All verksamhet som parterna bedriver enligt detta SAC MOU ska vara förenlig med parternas respektive nationella lagar och förordningar, inbegripet lagar och förordningar om exportkontroll, och internationell rätt och parternas internationella åtaganden.
- 31.2 Detta SAC MOU ska vara förenligt med parternas nationella lagar och förordningar och gällande internationell rätt och internationella avtal. Om detta SAC MOU strider mot nationella lagar och förordningar och/eller internationell rätt och internationella avtal ska de senare ha företräde framför detta SAC MOU.
- 31.3 Om en part inte längre kan uppfylla bestämmelserna i detta SAC MOU ska den omedelbart underrätta övriga parter om detta skriftligen. Parterna ska omedelbart överlägga om det är möjligt att fortsätta samarbetet i annan eller mindre omfattning. Om inte alla parterna godkänner detta gäller bestämmelserna i avsnitt 30 (Ändring, frånträde och uppsägning).
- 31.4 Detta SAC MOU innebär inte på något sätt att Finland och Sverige kan ha nytta eller vara bundna av bestämmelserna i Ottawaavtalet.

- 31.5 Parternas skyldigheter enligt detta SAC MOU gäller förutsatt att det finns tillgängliga medel för dessa ändamål.
- 31.6 Med undantag för NAMO-stadgan har detta SAC MOU företrädare framför alla andra meddelanden, avtal och all annan dokumentation inom ramen för AMP. Om flera dokument strider mot varandra gäller SAC SB:s tolkning av bestämmelserna i detta SAC MOU.
- 31.7 Detta SAC MOU ska inte till någon del tolkas som att parterna är skyldiga att delta i, eller bistå vid, en C-17-insats.

Avsnitt 32 Industriell medverkan

- 32.1 De parter som har ställt krav på industriell medverkan, eller parternas företag, får teckna kontrakt med leverantörer inom SAC-programmet om arbete som faller utanför ramen för detta SAC MOU.
- 32.2 Ingen part ska i samband med detta SAC MOU ställa några krav på industriell medverkan eller annan industriell eller kommersiell ersättning som inte överensstämmer med detta SAC MOU.

Avsnitt 33 Ikraftträdande och löptid

- 33.1 Detta SAC MOU, som består av ett förord, trettiofyra avsnitt och två bilagor, ska undertecknas och godkännas av parterna i enlighet med deras nationella förfaranden. Detta SAC MOU träder i kraft det datum då de godkännande parternas sammanlagda flygtimmar uppgår till 3 500 (dvs. det lägsta antalet flygtimmar). För de parter som godkänner detta SAC MOU efter detta datum träder det i kraft vid godkännandet.
- 33.1.1 Utan hinder av vad som sägs ovan träder detta SAC MOU inte i kraft förrän värdnationen Ungern har undertecknat och godkänt det.
- 33.1.2 Förenta staterna, som förvarar detta SAC MOU, ska meddela parterna när kravet på lägsta antalet flygtimmar har uppfyllts. Detta SAC MOU ska gälla i trettio (30) år.
- 33.1.3 Löptiden kan med parternas samtycke ändras enligt avsnitt 30 (Ändring, frånträde och uppsägning).
- 33.2 Parternas respektive kostnadsandelar ska inte överstiga de kostnadsandelar som anges i tabell 4, bilaga B. Förenta staternas kostnadsandel för förvärssegmentet ska förbli oförändrad. När nya parter undertecknar detta SAC MOU ska dock övriga parter kostnadsandelar räknas om och de nya parterna tillträder SAC-programmet med samma rättigheter och skyldigheter

som om de hade undertecknat detta SAC MOU vid den tidpunkt då det trädde ikraft.

- 33.3 Om en part inte undertecknar detta SAC MOU inom tre månader från ikraftträdandet ska denna part betraktas som en ny part enligt bestämmelserna i avsnitt 27 (Anslutning av ytterligare parter och ändring av antalet redovisade flygtimmar) i detta SAC MOU.
- 33.4 Tre månader efter ikraftträdandet av detta SAC MOU får en part öka sina redovisade flygtimmar till det antal flygtimmar som krävs för att uppnå den ursprungliga beräkningen på sammanlagt 3 810 redovisade flygtimmar. När en part ökar sina redovisade flygtimmar ska kostnadsfördelningen räknas om i enligt därmed genom en ändring av detta SAC MOU.

Avsnitt 34

Språk, avtalsexemplar och underskrift

- 34.1 Det officiella språket för SAC-programmet är engelska.
- 34.2 Detta SAC MOU undertecknas i ett original. Förenta staterna ska förvara originalet och överlämna en bestyrkt kopia till varje part.

BILAGA A
ÖVERSIKTSPLAN

Tid (T)	Åtgärd
T0	SAC MOU träder ikraft
T0 + 2 veckor	NAMO inleder sin verksamhet, NAMA:s GM utses
T0 + 1 månad	Letter of Offer/Acceptance (LOA) undertecknas av upphandlande enhet (medel insatta). Uppförandet av infrastrukturen på MOB inleds
T0 + 3 månader	Tjänster för parternas personal inrättade, första kadrarna på plats
T0 + 6 månader	HAW har påbörjat sin verksamhet
Före det första C-17-flygplanet	De väsentligaste infrastrukturprojekten på MOB avslutade
När detta är möjligt	Förenade staternas icke-finansiella bidrag i form av ett C-17-flygplan
T0 + 10 månader	Leverans av det första C-17-flygplanet genom FMS (begränsad operativ kapacitet)
T0 + 14 månader	Leverans av det andra C-17-flygplanet genom FMS (begränsad operativ kapacitet)
T0 + 19 månader	Fas I operativ kapacitet (begränsad felsökning och tillgång till underhållsutrustning och reservdelar)
T0 + 23 månader	Fas II operativ kapacitet (kontroller utförs på den permanenta basen, mer omfattande felsökning och större tillgång till underhållsutrustning och reservdelar)
T0 + 31 månader	Fas III operativ kapacitet (tillgång till större delen av underhållsutrustningen och reservdelarna, självförsörjningskapacitet)
T0 + 37 månader	Full Operational Capability (FOC)

BILAGA B
EKONOMISKA FRÅGOR

Miljoner USD för BY 2007

	UTGIFTSMÅL	UTGIFTSTAK
Totalt för förvävssegmentet (punkt 8.3.1/8.1.1 MOU)	1 199,2 \$	1 319,2 \$
Förvärv av flygplan genom FMS	773 638 \$	
Underhåll genom FMS	387 868 \$	
Etableringskostnader – Papa Air Base, Ungern	37 736 \$	
Insatssegmentet per år (punkt 8.3.2/8.1.2 MOU)	147 159 \$	176 591 \$
Fasta kostnader		
Ytterligare underhåll genom FMS	69 288 \$	
Uppdragspersonal	17 765 \$	
Indirekt underhåll	2 030 \$	
Fasta kostnader för inrättningar på Papa Air Base	1 007 \$	
Fasta simulatorkostnader	2 800 \$	
Utbildning	5 765 \$	
Större ändringar	4 000 \$	
Certifiering + Registrering	207 \$	
TCTO/Underhåll	3 000 \$	
Administrativa kostnader för NAMO	10 003 \$	
Rörliga kostnader		
Förbrukningsvaror	653 \$	
Bränsle	20 522 \$	
DLR (Deport Level Repairable – reparationer i depå)	385 \$	
Lufttankning	3 793 \$	
Allmänna omkostnader	746 \$	
Flygplatstjänster	5 195 \$	
Frivillig ytterligare investering (punkt 8.3.3/8.1.3 MOU)	27 980 \$	33 576 \$
Simulator	26 840 \$	
Simulatorinrättning	1 140 \$	
SAC MOU		
Förvävssegmentet	1 199,2 \$	1 319,2 \$
Insatssegmentet (26 år)	3 826,1 \$	4 591,4 \$
Simulatoroptionen	27 980 \$	33 576 \$
TOTAL SAC MOU	5 053,4 \$	5 944,1 \$

Tabell 1 Kostnadsfördelning förvärssegmentet		
	Redovisade flygtimmar	Kostnadsfördelning förvärssegmentet
Bulgarien	65	1,70 %
Tjeckien	40	1,04 %
Estland	45	1,18 %
Finland	100	2,61 %
Ungern	50	1,31 %
Italien	300	7,84 %
Lettland	45	1,18 %
Litauen	45	1,18 %
Nederländerna	500	13,07 %
Norge	400	10,46 %
Polen	150	3,92 %
Rumänien	200	5,23 %
Slovenien	60	1,57 %
Sverige	550	14,38 %
Förenta staterna	1 000	33,33 %
Totalt *	3 550	100 %

* Förutsätter 1 000 flygtimmar per flygplan, Förenta staterna ska tillhandahålla ett flygplan och motsvarande kostnadsandelar justeras med hänsyn till Förenta staternas andel om 33,3 %

Tabell 2 Kostnadsfördelning insatssegmentet		
	Redovisade flygtimmar	Kostnadsfördelning
Bulgarien	65	1,83 %
Tjeckien	40	1,13 %
Estland	45	1,27 %
Finland	100	2,82 %
Ungern	50	1,40 %
Italien	300	8,45 %
Lettland	45	1,27 %
Litauen	45	1,27 %
Nederländerna	500	14,08 %
Norge	400	11,27 %
Polen	150	4,23 %
Rumänien	200	5,63 %
Slovenien	60	1,69 %
Sverige	550	15,49 %
Förenta staterna	1 000	28,17 %
Totalt	3 550	100 %

Tabell 3
Kostnadsfördelning per kategori

	Kostnadsfördelning förvärvssegmentet (Tabell 1)	Kostnadsfördelning insatssegmentet (Tabell 2)	Faktiska flygtimmar
Förvärvssegmentet			
Förvärv av flygplan genom FMS	X		
Underhåll genom FMS	X		
Etableringskostnader – Papa Air Base, Ungern	X		
Insatssegmentet			
Fasta kostnader		X	
Ytterligare underhåll genom FMS		X	
Uppdragspersonal		X	
Indirekt underhåll		X	
Fasta kostnader för inrättningar på Papa Air Base		X	
Fasta simulatorkostnader		X	
Utbildning		X	
Större ändringar		X	
Certifiering + Registrering		X	
TCTO/Underhåll		X	
Administrativa kostnader för NAMO		X	
Rörliga kostnader			
Förbrukningsvaror			X
Bränsle			X
DLR (Deport Level Repairable – reparationer i depå)			X
Lufttankning			X
Allmänna omkostnader			X
Flygplatstjänster			X
Frivillig ytterligare investering			
Simulator		X	
Simulatorinrättning		X	

Tabell 4
SAC MOU träder ikraft vid 3 500 flygtimmar

	Redovisade flygtimmar	Kostnadsfördelning förvärssegmentet	Kostnadsfördelning Insatssegmentet
Bulgarien	65	1,73 %	1,86 %
Tjeckien	40	1,07 %	1,14 %
Estland	45	1,20 %	1,29 %
Finland	100	2,67 %	2,86 %
Ungern	50	1,33 %	1,43 %
Italien	300	8,00 %	8,57 %
Lettland	45	1,20 %	1,29 %
Litauen	45	1,20 %	1,29 %
Nederländerna	500	13,33 %	14,29 %
Norge	400	10,67 %	11,43 %
Polen	150	4,00 %	4,29 %
Rumänien	200	5,33 %	5,71 %
Slovenien	60	1,60 %	1,71 %
Sverige	550	14,67 %	15,71 %
Förenta staterna	1 000	33,33 %	28,57 %
Totalt	3 500		

Försvarsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 2008

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Odell, Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Littorin, Borg, Sabuni, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors

Föredragande: statsrådet Tolgfors

Regeringen beslutar proposition 2007/08:56 Multilateralt samarbete om strategiska flygtransporter

